

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของนายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์ ตุลาการรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓-๕/๒๕๕๐

วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคพัฒนาชาติไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคพัฒนาชาติไทย

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคแผ่นดินไทย

ระหว่าง { อัยการสูงสุด ผู้ร้อง
พรรคไทยรักไทย ผู้ถูกร้อง

เรื่อง อัยการสูงสุดขอให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยรักไทย

เรื่องพิจารณาทั้งสามสำนวนนี้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ร่วมการพิจารณาและวินิจฉัยเข้าด้วยกัน โดยให้เรียกผู้ร้องทั้งสามสำนวนว่า ผู้ร้อง เรียกพรรคไทยรักไทยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ เรียกพรรคพัฒนาชาติไทยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และเรียกพรรคแผ่นดินไทยว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓

ผู้ร้องยื่นคำร้องและขอแก้ไขคำร้องทั้งสามสำนวนใจความว่า เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ซึ่งอยู่ระหว่างวันเวลาที่พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีผลบังคับใช้ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ แจ้งแก่นายบุญฤทธิพลหรือบุญญาบารมีภณ ชินราช หัวหน้า

ผู้ถูกร้องที่ ๓ ว่า จะช่วยค่าใช้จ่ายการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง
ทุกพรรคประมาณพรรคละ ๑๐ ล้านบาท โดยดูจำนวนการส่งผู้สมัครเป็นสำคัญ ต่อมาพลเอก ชรรมรักษ์
อิสรานุกร ฌ อยุรธา รองหัวหน้า และนายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล รองเลขาธิการของผู้ถูกร้องที่ ๑
ในฐานะตัวแทนของผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการเพื่อผลประโยชน์ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ร่วมกันให้เงินค่าใช้จ่าย
ในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแก่ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓
เพื่อลงแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของผู้ถูกร้องที่ ๑
เพื่อหลีกเลี่ยงกรณีผู้สมัครของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้คะแนนเสียงเลือกตั้งไม่ถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในเขตนั้น ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒
ได้ร่วมกับพลเอก ชรรมรักษ์ นายพงษ์ศักดิ์ กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ และพนักงานเจ้าหน้าที่
ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแก้ไขตัดต่อเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒
ในฐานะข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วออกหนังสือรับรอง
ของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่โจว่า ผู้ที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสมาชิก
ของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน ส่วนนายบุญอิทธิพล
หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ กับนางฐิติมา ภาวะลี ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ
ลำดับที่ ๒ ของผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินสนับสนุนจากพลเอก ไตรรงค์ อินทรทัต หัวหน้านายทหาร
ฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและพลโท ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ ผู้ช่วยหัวหน้า
นายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งบุคคลทั้งสองเป็นนายทหาร
ผู้ได้บังคับบัญชาของพลเอก ชรรมรักษ์ กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ นำไปเป็นค่าใช้จ่ายในการ
จัดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพื่อช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของผู้ถูกร้องที่ ๑ ให้ไม่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบ
ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบางเขตเลือกตั้งนั้น และได้ร่วมกันจัดทำรายงานการประชุมการรับสมัคร
สมาชิกและออกหนังสือรับรองสมาชิกประเภทกิตติมศักดิ์ของผู้ถูกร้องที่ ๓ อันเป็นที่จ เพื่อใช้เป็น
หลักฐานประกอบหนังสือรับรองคุณสมบัติว่าเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ ติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวัน
การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๑๐๗ (๔) และเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ , ๓๐ , ๓๔ , ๑๐๐ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ , ๘๖ , ๑๓๗ , ๒๖๗ อันเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมีได้เป็นไปตามวิถีทางตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นการกระทำที่อาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ และเป็นการกระทำอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) (๒) (๓) ขอให้ยุบพรรคไทยรักไทย พรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้องทั้งสาม ตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคของผู้ถูกร้องทั้งสามมีกำหนด ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบผู้ถูกร้องทั้งสามตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๘ ข้อ ๓

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและแก้ไขคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เพราะนายทะเบียนพรรคการเมืองยังไม่ได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานว่าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้กระทำตามที่ ถูกกล่าวหาหรือไม่ รวมทั้งมิได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องที่ ๑ ไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ หากมีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ จริง ผู้ถูกร้องที่ ๑ และกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นกับการกระทำความดังกล่าว ผู้ถูกร้องที่ ๑ พลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา และนายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล ไม่เคยให้เงินค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งแก่ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ไม่เคยแจ้งแก่พรรคการเมืองใดว่าจะช่วยค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ เป็นเพียงกรรมการบริหารมิได้เป็นหัวหน้าพรรคและมีใช้กรรมการบริหารที่มีอำนาจบริหารจัดการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๗ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เคยมอบหมายทั้งทางตรงทางอ้อม หรือทางลับให้พลเอก ธรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ มีหน้าที่บริหารจัดการทรัพย์สินของผู้ถูกร้องที่ ๑ และไม่เคยใช้หรือสนับสนุนให้พลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ หรือบุคคลอื่นใดกระทำการตามที่ผู้ร้องกล่าวหา หากพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ กระทำการตามที่ถูกร้องกล่าวหาจริงก็เป็นการกระทำส่วนตัวและไม่ถือว่าเป็นการกระทำแทนผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งการกระทำดังกล่าวมิใช่เป็นการล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการ ซึ่งมีได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือเป็นกระทำการอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ แต่เป็นเพียงการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายซึ่งไม่ใช่เป็นกรณีร้ายแรงที่เป็นเหตุให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้ยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน และออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลง อำนาจหน้าที่และภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมสิ้นสุดลงไปด้วยโดยอัตโนมัติ บรรดาพรรคคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลรัฐธรรมนูญย่อมยุติลงไปด้วยเช่นกัน แม้ภายหลังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคสี่ จะได้บัญญัติว่าบรรดาพรรคคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ก็ไม่มีผลให้พรรคคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญและยุติลงไปแล้ว กลับมาอยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงไม่มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ก็บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ แต่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวมิได้เป็นผู้ใช้อำนาจตุลาการ จึงไม่อาจปฏิบัติหน้าที่แทนศาลรัฐธรรมนูญได้ เพราะขัดกับหลักนิติรัฐอันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปของอารยประเทศ อย่างไรก็ตาม แม้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญจะรับโอนและรับผิดชอบบรรดาคดีที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๓๕ วรรคสี่ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)

พุทธศักราช ๒๕๔๕ แต่คณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็ต้องพิจารณาและวินิจฉัยคดีตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ผู้ร้องอ้างขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลงแล้ว บรรดาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญซึ่งออกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทุกฉบับรวมทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นอันสิ้นสุดลงด้วยตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ออกคำชี้แจงว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทุกฉบับถูกยกเลิกทั้งหมด ตามคำชี้แจงของสำนักเลขาธิการคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ เมื่อไม่มีกฎหมายที่ผู้ร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เหตุแห่งการยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงสิ้นสุดไปด้วย แม้ต่อมา คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับต่อไป แต่ก็เพียงเพื่อให้พรรคการเมืองยังคงสภาพอยู่ต่อไปเท่านั้น และแม้เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จะออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ว่า การยกเลิกรัฐธรรมนูญมิให้กระทบกระเทือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ก็มีผลใช้บังคับใหม่ตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ เป็นต้นไป และจะขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมูลคดี

เกิดขึ้นก่อนดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ได้ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งได้ถูกยกเลิกไปตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ นั้น ไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้นำกลับมาใช้บังคับต่อไป การกระทำที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถูกกล่าวหาในส่วนซึ่งเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงไม่เป็นความผิดอีกต่อไป นอกจากนี้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ด้วย เพราะเป็นการจำกัดเสรีภาพของบุคคลในการรวมกันจัดตั้งเป็นพรรคการเมือง ตามที่มาตรา ๔๗ รับรองไว้ และเป็นการบัญญัติเหตุขยุบพรรคการเมืองนอกเหนือไปจากบทบัญญัติ ในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการเกินความจำเป็นและกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญของเสรีภาพของบุคคล ในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมือง ทั้งไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมาย มาจำกัดสิทธิเสรีภาพดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕ วรรคสองด้วย จึงนำบทบัญญัติของกฎหมาย ดังกล่าวมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้ ส่วนที่ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ กำหนดว่า ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง เพราะเหตุกระทำการต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีกำหนดห้าปี นับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบ พรรคการเมืองนั้น จะต้องเป็นกรณีที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบเพราะได้กระทำการอันเป็นการต้องห้าม กระทำการตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๔) บัญญัติไว้เท่านั้น แต่การกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ผู้ร้องอ้างเป็นเหตุขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นการ กระทำตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) มิใช่การกระทำอันเป็นการต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๔) ทั้งประกาศคณะปฏิรูปการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน

พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ไม่มีผลใช้บังคับย้อนหลัง เพราะสิทธิเลือกตั้ง เป็นสิทธิเสรีภาพที่บรรดา
ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ซึ่งมาตรา ๓ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕
ก็ยังให้การคุ้มครองอยู่ การเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งถือเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลในการใช้สิทธิ
ทางการเมือง เป็นโทษทางการเมืองและมีความร้ายแรงกว่าโทษอาญาบางประเภท จึงต้องกำหนดไว้
แน่นอนล่วงหน้าว่าถ้าได้กระทำความผิดทางการเมืองอย่างไรจะได้รับโทษทางการเมืองอย่างไร เพียงใด
เทียบได้กับกรณีข้าราชการกระทำความผิดวินัยต้องรับโทษทางวินัยตามที่กำหนดไว้ในขณะกระทำความผิดเท่านั้น
จะกำหนดเพิ่มโทษย้อนหลังให้เป็นผลร้ายแก่ผู้กระทำความผิดไม่ได้ การกระทำใดที่เป็นความผิด
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ กฎหมายดังกล่าว
กำหนดโทษไว้ในหมวด ๖ ตั้งแต่ มาตรา ๗๕ ถึงมาตรา ๘๑ โทษที่จะถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
มีกำหนดไว้ในมาตรา ๗๗ , ๗๖ และ ๗๕ กรณีที่มีการกระทำความผิดจนเป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคการเมือง
ก็ได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษในมาตรา ๖๕ ว่าผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ต้องยุบไป
จะขอจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการขอจัดตั้ง
พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป
โดยไม่ได้บัญญัติให้ผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกสั่งให้ยุบต้องถูกเพิกถอนสิทธิ
เลือกตั้งด้วย หากให้ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ที่ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้เคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองที่ถูกยุบมีผลบังคับใช้ย้อนหลัง ก็จะขัดกับหลักนิติรัฐและหลักการออกกฎหมายที่
อารยประเทศทั่วโลกยึดถือ ซึ่งห้ามตรากฎหมายย้อนหลังเป็นผลร้ายแก่บุคคลทั้งในกรณีโทษทางอาญา
และในกรณีอื่นที่ไม่ใช่โทษทางอาญาดำเนิน และไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช ๒๕๔๕ จึงไม่อาจนำประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ มาใช้บังคับแก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ และในช่วงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕
ถึงต้นเดือนตุลาคม ๒๕๔๕ มีกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ ลาออกจากตำแหน่ง ต่อมาเมื่อวันที่
๓ ตุลาคม ๒๕๔๕ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค ทำให้กรรมการบริหาร
ที่เหลืออยู่พ้นจากตำแหน่งทั้งหมด ตามข้อบังคับผู้ถูกร้องที่ ๑ ข้อ ๕๕ (๒) และนายทะเบียนพรรคการเมือง

ได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ แล้ว การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงสมบูรณ์ในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๙ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังไม่ได้เลิกกรรมการบริหารชุดใหม่ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ผู้ร้องเรียนไม่ใช่ผู้เสียหายตามระเบียบคณะกรรมการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓ เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ ขอให้ยกคำร้อง

ผู้ถูกร้องที่ ๒ ยืนยันแจ้งว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ มิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยรู้จักนายอมรวิทย์ สุวรรณผา ไม่เคยเสนองาน หรือสิ่งของใด ๆ เพื่อให้ นายอมรวิทย์ แก่ใจเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานะข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง เนื่องจากวันเวลาเกิดเหตุ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ อยู่ต่างจังหวัดและไม่มีหลักฐานใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ เกี่ยวข้องด้วย ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่เคยรับเงินจากบุคคลใด ไม่เคยมอบอำนาจให้ผู้ใดไปดำเนินการตามที่ถูกกล่าวหา ทั้งการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ วรรคสอง ขอให้ยกคำร้อง

ผู้ถูกร้องที่ ๓ ยืนยันแจ้งว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่งสมาชิกพรรคที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๑) ถึง (๕) จำนวน ๑๒๖ คน ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๙ จำนวน ๑๒๑ คน และสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๕ คน ไม่เข้าข่ายความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ , ๒๖๗ ประกอบมาตรา ๘๖ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เพราะผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ทั้ง ๑๒๖ คน เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๓ ในการประชุมพรรคครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ นายบุญฤทธิ์พิพลหรือบุญญาบารมีภณ ชินราช หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ นางฐิติมา ภาวะดี และนายพันธมิตร ดวงทิพย์ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๓

ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากผู้บริหารของผู้ร้องที่ ๑ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ซึ่งมีได้มีส่วนร่วมหรือรับรู้กับการที่พลเอก ชรรmgrษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา คุณหญิงสุภารัตน์ เกตุราพันธ์ นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงษ์ไพศาล นายแพทย์พรหมินทร์ เลิศสุริยเดช และนาวาอากาศตรี ศิลา ทิวารี แบ่งงานกันเป็นสาย ๆ บงการสั่งการว่าจ้างสนับสนุนให้พรรคการเมืองอื่นแยกย้ายกันไปจัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพื่อลงแข่งขันกับผู้สมัครของผู้ร้องที่ ๑ ไม่เคยพบกับบุคคลดังกล่าวโดยตรงและไม่รู้จักกันมาก่อน ค่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกของผู้ร้องที่ ๓ จำนวน ๑๒๖ คน จำนวน ๑,๒๖๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินที่ผู้สมัครแต่ละคนรับผิดชอบเองโดยการสนับสนุนจากผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งที่ผู้ร้องที่ ๓ แต่งตั้งมอบหมาย บันทึกถ้อยคำของหัวหน้าผู้ร้องที่ ๓ ที่ให้การต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งคลาดเคลื่อนจากคำให้การจริง ข้อกล่าวหาที่ว่า หัวหน้าผู้ร้องที่ ๓ ออกหนังสือรับรองอันเป็นเท็จให้แก่สมาชิกของผู้ร้องที่ ๓ นำไปใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไม่เป็นความจริง เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ซึ่งมีการประชุมและทำสัตยาบันร่วมกันของหัวหน้าพรรคการเมืองที่รัฐสภามีหัวหน้าพรรคการเมืองเข้าร่วมประชุม ๑๖ พรรค การประชุมดังกล่าวได้ข้อสรุปว่า หลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ แล้วจะทำการปฏิรูปการเมืองโดยเร็ว เริ่มต้นด้วยการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๑๓ เพื่อกำหนดให้มีคณะบุคคลดำเนินการยกร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม และรายละเอียดในการปฏิรูปการเมืองกับข้อเสนอแนะในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในประเด็นอื่น พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร มิได้เอ่ยคำว่าจะช่วยสนับสนุนพรรคการเมืองทุกพรรคประมาณพรรคละ ๑๐ ล้านบาท ทั้งศาลปกครองกลางก็มีคำพิพากษาว่า การเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และการเลือกตั้งทั่วไปครั้งดังกล่าวถูกยกเลิกไปแล้ว ผู้ร้องจึงไม่อาจนำเหตุที่เกิดขึ้นจากการกระทำในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งดังกล่าวมายื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ร้องที่ ๓ ได้ ขอให้ยกคำร้อง

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำชี้แจงของผู้ร้องและผู้ถูกร้องทั้งสามรับฟังเป็นยุติว่า ภายหลังจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับ รัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และมีผล

ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ผู้ถูกร้องทั้งสามจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองมีฐานะเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ ขณะเกิดเหตุคดีนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๑ มีคณะกรรมการบริหารซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการของพรรค ๑๑๓ คน แต่ก่อนวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีกรรมการบริหารลาออก ๒ คน คงเหลือกรรมการบริหาร ๑๑๑ คน โดยมีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นหัวหน้า พลเอก ชรรmgrักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นรองหัวหน้า และนายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล เป็นรองเลขาธิการ ผู้ถูกร้องที่ ๒ มีคณะกรรมการบริหาร ๑๕ คน ปัจจุบันมีนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ เป็นหัวหน้า ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๓ เดิมมีคณะกรรมการบริหาร ๑๘ คน ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงและเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ ๗ คน โดยมีนายบุญอุทธิพิล หรือบุญอุบลารมิกณ ชินราช เป็นหัวหน้า นับแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับ มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปมาแล้ว ๒ ครั้ง ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๔ ผู้สมัครของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๒๐๐ คน และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๔๘ คน รวม ๒๔๘ คน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้สมัครของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๓๑๐ คน และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๖๗ คน รวม ๓๗๗ คน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดตั้งรัฐบาลที่มาจากพรรคการเมืองเดียว และพันตำรวจโท ทักษิณ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเป็นสมัยที่ ๒ ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ เพิ่งส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ โดยผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๕ คน และส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑ คน ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๕ คน และส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๔ คน แต่ไม่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรและกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ โดยเมื่อวันที่

๑ มีนาคม ๒๕๔๕ พลดำรวจเอก วาสนา เพิ่มลาภ ในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งออกประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กำหนดวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึง ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ พรรคการเมืองฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย และพรรคมหาชน ประกาศไม่ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๑ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๑๐๐ คน ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งครบทุกเขตเลือกตั้ง ๔๐๐ คน ผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๕ คน ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๓๑ คน ผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ๕ คน ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ๑๒๑ คน วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช พรรคประชาธิปัตย์กับพวกทำหนังสือคัดค้านการประกาศรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตเลือกตั้งที่ ๕ เขตเลือกตั้งที่ ๘ และเขตเลือกตั้งที่ ๙ ซึ่งเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ รวม ๓ คน เนื่องจากไม่ปรากฏชื่อในแบบแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองเพิ่ม/ลดในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา (ประจำปี ๒๕๔๘) ของผู้ถูกร้องที่ ๒ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ร้องเรียนต่อพลดำรวจเอก วาสนา ว่ามีการสมคบกันระหว่างผู้บริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคการเมืองอื่นและพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแก้ไขเปลี่ยนแปลงฐานข้อมูลสมาชิกพรรคการเมืองอื่น และว่าจ้างพรรคการเมืองอื่นให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เพื่อหลีกเลี่ยงกรณีในเขตเลือกตั้งมีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพียงคนเดียวและผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นได้คะแนนเสียงน้อยกว่าร้อยละยี่สิบของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๙๔ พลดำรวจเอก วาสนา ในฐานะประธานกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งที่ ๑๕๖/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง และมีคำสั่งที่ ๑๖๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ

สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง (เพิ่มเติม) เมื่อพลตำรวจเอก วาสนา พิจารณารายงานผลการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วมีความเห็นว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๑) และ (๓) ส่วนผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงได้ทำหนังสือในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองส่งพยานหลักฐานให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีการสั่งยุบผู้ร้องทั้งสามตามมาตรา ๖๓ แห่งกฎหมายดังกล่าว ซึ่งอัยการสูงสุดได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้มีการสั่งยุบผู้ร้องทั้งสามรวม ๓ คำร้องและศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้รับคำร้องดังกล่าวไว้เมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๕ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เข้ายึดอำนาจการปกครอง และออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ เป็นอันสิ้นสุดลง ให้ศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญ และเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๕ ให้มีคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ บรรดาคำใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ และบรรดาอรรถคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญ ก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญได้สวนรวบรวมพยานหลักฐานแล้ว คดีมีประเด็นข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงที่จะต้องวินิจฉัย ดังนี้

(๑) คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่าแม้คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศได้เป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และเป็นผู้ใช้อำนาจธิปไตยในขณะนั้น จะได้ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง โดยให้วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญสิ้นสุดลงไปพร้อมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ด้วยก็ตาม แต่ก็มีได้กำหนดให้บรรดาพรรคคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลรัฐธรรมนูญเป็นอันยุติหรือระงับลงตามการสิ้นสุดของศาลรัฐธรรมนูญด้วย ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งทำให้ประเทศไทยกลับสู่ความเป็นนิติรัฐ คือ รัฐที่มีการปกครองโดยกฎหมาย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ จึงเป็นกฎหมายอันสมบูรณ์และถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุดที่กฎหมายอื่นใดจะบัญญัติขัดหรือแย้งไม่ได้ เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ บัญญัติไว้อย่างชัดแจ้งในมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ว่า บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และมาตรา ๓๕ วรรคท้าย บัญญัติว่า บรรดาพรรคคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ทั้งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวนี้ก็มีได้ระบุให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาเฉพาะคดีใดคดีหนึ่งจึงมิใช่การแต่งตั้งคณะตุลาการรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อพิจารณาคดีใดโดยเฉพาะ ดังนั้น การกำหนดให้มีคณะตุลาการรัฐธรรมนูญจึงชอบด้วยกฎหมายและคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีนี้ซึ่งเป็นคดีที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และโอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ บัญญัติไว้ดังกล่าวได้ เพราะมิใช่กรณีที่ไม่มีความขัดแย้งหรือปัญหาข้อสงสัยอันเกี่ยวเนื่องกับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญบังคับแก่กรณีนี้ ซึ่งจะต้องวินิจฉัยไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และกรณีนี้ได้ขัดกับหลักนิติรัฐ ตามที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยกขึ้นกล่าวอ้างในคำชี้แจงแต่อย่างใด

(๒) การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและการวินิจฉัยชี้ขาดของนายทะเบียนพรรคการเมืองชอบด้วยมาตรา ๑๕ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓ และข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง หรือไม่

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ บัญญัติว่า “ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการโดยพลัน

ในการสืบสวนตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องให้โอกาสผู้ร้อง ผู้ถูกคัดค้าน หรือผู้ถูกกล่าวหา มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐาน รวมทั้งต้องให้โอกาสมาแก้ข้อกล่าวหา ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อของ คณะกรรมการการเลือกตั้งที่พิจารณาวินิจฉัยทุกคน

วิธีการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ส่วนระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “กรณีที่อยู่ผู้ถูกร้องเรียนและเจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน ทำการสืบสวนสอบสวนแล้วเห็นว่าข้อร้องเรียนใดมีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอได้ว่าผู้ถูกร้องเรียน กระทำการฝ่าฝืนหรือไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ ถูกร้องเรียนให้เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนเสนอเลขานุการเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและเรียกผู้ถูกร้องเรียนมา แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาพร้อมทั้งแจ้งสิทธิที่พึงจะมีตามกฎหมายให้ผู้ถูกร้องเรียนทราบ การแจ้ง ผู้ถูกร้องเรียนให้ทำเป็นหนังสือ”

เห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายและระเบียบดังกล่าวเป็นการกำหนดวิธีปฏิบัติในเรื่องการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญต่าง ๆ ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งต้อง ทำการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดด้วยตนเอง มิใช่เป็นวิธีปฏิบัติของนายทะเบียนพรรคการเมือง แม้ประธานกรรมการการเลือกตั้งจะเป็นนายทะเบียนพรรคการเมืองอีกตำแหน่งหนึ่งตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖ แต่อำนาจหน้าที่ของประธานกรรมการ การเลือกตั้งและนายทะเบียนพรรคการเมืองได้กำหนดไว้ในกฎหมายคนละฉบับแยกต่างหากกัน โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕

พรรคสองและพรรคสาม และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และ การวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ เป็นกฎหมายและระเบียบที่กำหนดเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ ของประธานกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการดำเนินการจัดให้มีการ เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้ง การออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่กำหนดระเบียบการจัดตั้งและการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ รวมทั้ง กำหนดอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแล จัดตั้งและการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมืองดังกล่าวด้วย สำหรับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในส่วนที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มีเพียงให้ความเห็นชอบ และควบคุมวงเงินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนด กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเงินของพรรคการเมืองตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๓ เท่านั้น ส่วนอำนาจหน้าที่อื่น นอกจากนี้ รวมทั้งการแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง ให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๗ ล้วนแล้วแต่เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองทั้งสิ้น ดังนั้น การแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐานว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน ต่อมาตรา ๖๖ (๑) (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อให้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามมาตรา ๖๗ จึงมิใช่อำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยเฉพาะ ไม่มีเหตุที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องเข้าไปสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหา หรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการรวบรวมพยานหลักฐานซึ่งเป็นเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติไว้ ส่วนการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวก็ไม่อยู่ในบังคับที่จะต้องปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ พรรคสองและพรรคสาม และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและ การวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มิได้บัญญัติกำหนดขั้นตอนการดำเนินการรวบรวมหลักฐานในกรณีนี้ของ

นายทะเบียนพรรคการเมืองไว้ ดังนั้น แม้การสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีได้ดำเนินการ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๕ วรรคสองและวรรคสาม และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๔๐ โดยไม่ได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องที่ ๑ มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดง พยานหลักฐาน รวมทั้งมิได้ให้โอกาสผู้ถูกร้องที่ ๑ มาให้ถ้อยคำ และคณะกรรมการการเลือกตั้งยังมิได้ มีการวินิจฉัยชี้ขาด ก็หาเป็นเหตุให้อัยการสูงสุดไม่มีอำนาจยื่นคำร้องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่อย่างใดไม่ ส่วนที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่า นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ไม่ใช่ ผู้ได้รับความเสียหายเพราะพรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ และนายสุเทพมิได้รู้เห็นการกระทำดังกล่าวนั้น เห็นว่า ผู้ร้องเรียนตามความหมายของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสืบสวน สอบสวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓ นอกจากจะหมายความถึง ผู้ได้รับความเสียหายจากการ ฝ่าฝืนหรือการกระทำที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว ยังหมายความถึงผู้ซึ่งพบการกระทำดังกล่าวและได้ร้องเรียนตามวิธีการที่กำหนดในระเบียบดังกล่าวด้วย แต่ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวมิได้กำหนดว่าผู้ซึ่งพบการฝ่าฝืนหรือการกระทำดังกล่าว นั้น จะต้องพบเห็นด้วยตนเอง ตามคำร้องเรียนนายสุเทพที่อ้างว่า ได้รับแจ้งจากนางฐิติมา ภาวะดี นายชวการ โตสวัสดิ์ และนายสุขสันต์ ชัยเทศ ว่ามีการทุจริตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น ถือได้ว่า นายสุเทพเป็นผู้พบเห็นการฝ่าฝืนหรือการกระทำที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับ คณะกรรมการการเลือกตั้ง นายสุเทพจึงเป็นผู้ร้องเรียนตามความหมายของระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน สอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๓

(๓) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ที่ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง มีผลให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับไปด้วยหรือไม่ และผู้ร้องยังคงอาศัยเหตุแห่งการกระทำที่เป็นความผิด

และฝ่าฝืนต่อรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้งสองฉบับดังกล่าวมาขึ้นคำร้อง เพื่อให้คณะกรรมการรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องทั้งสามได้อีกหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการของรัฐในการสนับสนุนการเลือกตั้ง การแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปเลือกตั้ง การอำนวยความสะดวกในการไปเลือกตั้งและการเสียสิทธิเลือกตั้งเพื่อบุญการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๘ วรรคสอง วรรคสาม , ๑๐๐ วรรคสอง ๑๐๔ วรรคสาม , ๑๐๕ วรรคสอง , ๑๑๒ , ๑๑๓ วรรคสาม , ๑๒๔ , ๑๒๕ และ ๓๒๖ ซึ่งกำหนดหลักการสำคัญเกี่ยวกับที่มาของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาไว้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงย่อมต้องยึดโยงอยู่กับรัฐธรรมนูญดังกล่าวโดยปริยาย ดังนั้น เมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ยึดอำนาจของรัฐได้โดยเด็ดขาดและเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในขณะนั้น ได้ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ สิ้นสุดลง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงย่อมสิ้นสุดลงตามไปด้วย ยิ่งกว่านั้นการที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยในขณะนั้นมิได้ออกประกาศให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ มีผลใช้บังคับต่อไป ดังเช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับอื่นอีก ๖ ฉบับ จากทั้งหมด ๘ ฉบับ ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๒ ถึงที่ ๑๕ , ฉบับที่ ๑๕ , และ ฉบับที่ ๒๗ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ ยับยั้งมติให้คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญดำเนินการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้งให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่จัดทำร่างรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ จึงเป็นการยืนยันอย่างชัดเจนว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายอีกต่อไปแล้ว

แต่การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ สิ้นผลบังคับไป ย่อมมีผลเพียงให้การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามตามที่ผู้ร้องระบุในคำร้องไม่เป็นความผิดและต้องรับโทษทางอาญาตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๔๑ หมวด ๔ ซึ่งเป็นบทกำหนดโทษบัญญัติไว้เท่านั้น แต่หาได้มีผลทำให้การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามที่ได้กระทำลงไปแล้วสิ้นผลแห่งการกระทำลงไปด้วยไม่ ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ นั้น คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๕ และแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๑ ว่า การยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มิให้กระทบกระเทือนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ยังคงใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิก และเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ รัฐธรรมนูญดังกล่าว มาตรา ๓๖ ก็ยังบัญญัติรับรองไว้ว่าบรรดาประกาศและคำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ได้ประกาศหรือสั่งในระหว่างวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ จนถึงวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ไม่ว่าจะเป็นในรูปใดและ ไม่ว่าจะประกาศหรือสั่งให้มีผลบังคับในทางนิติบัญญัติ ในทางบริหาร หรือในทางตุลาการให้มีผลใช้บังคับต่อไปและให้ถือว่าประกาศหรือคำสั่ง ตลอดจนการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้นไม่ว่าการปฏิบัติตามประกาศหรือคำสั่งนั้นจะกระทำก่อนหรือหลังวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นประกาศหรือคำสั่งหรือการปฏิบัติที่ชอบด้วยกฎหมายและชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ฉะนั้น โดยผลของกฎหมายดังกล่าว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงยังคงมีผลบังคับต่อเนื่องต่อไปเสมือนไม่เคยมีการสิ้นสุดลงมาก่อน ดังนั้น ผู้ร้องจึงยังคงอาศัยเหตุแห่งการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามที่ว่า ผู้ถูกร้องทั้งสามกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) (๒) (๓) มายื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่ง

ยุบผู้ถูกร้องทั้งสามโดยเหตุนี้ได้ เพราะเป็นการอ้างเหตุแห่งการกระทำตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ยังมีผลใช้บังคับอยู่ตลอดมาตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๑๕ และ ๒๗ ดังกล่าว

(๔) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และ (๔) ขอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่งและวรรคสองหรือไม่ และหลักเกณฑ์การดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติไว้แต่เพียงว่าบุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้มิได้ แต่รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวก็ยังบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๒๘ อีกว่านอกจากที่มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑๓๓

(๒) การเลิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ โดยมิให้นำเอาเหตุที่พรรคการเมืองไม่ส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง หรือเหตุที่ไม่มีสมาชิกของพรรคการเมืองได้รับการเลือกตั้ง มาเป็นเหตุให้ต้องเลิกหรือยุบพรรคการเมือง

๑๓๓

แสดงว่านอกจากเหตุยุบพรรคการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติกำหนดไว้แล้ว รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวมาตรา ๑๒๘ ยังให้อำนาจในการบัญญัติเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองอื่นออกไปจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญได้อีก ซึ่งนอกจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จะบัญญัติเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองไว้ในมาตรา ๖๖ (๒) (๓) และ (๔) แล้วยังบัญญัติไว้ในมาตรา ๖๕ อีกหลายประการด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากการจะรวมกันเป็นพรรคการเมืองได้นั้นต้องมีเจตนารมณ์เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์

ทรงเป็นประมุข การรวมกันของบุคคลโดยมิได้มีเจตนารมณ์เพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ย่อมไม่อาจจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองได้ ดังนั้นการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ บัญญัติเหตุแห่งการยุบพรรคการเมืองไว้ดังกล่าว จึงเป็นเพียงการกำหนดกรอบให้พรรคการเมืองต้องดำเนินกิจการในทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีเจตนารมณ์มิให้พรรคการเมืองที่กระทำการอันมิชอบหรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองอย่างร้ายแรงยังสามารถดำเนินกิจการทางการเมืองต่อไปได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้พรรคการเมืองนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองต่อไป กรณีจึงมิใช่เป็นการบัญญัติเหตุยุบพรรคการเมืองนอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญกำหนด ทั้งนี้ไม่เกินความจำเป็นและมีได้กระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งเสรีภาพของบุคคลในการรวมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๗ รับรองไว้ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ (๒) (๓) และ (๔) จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง ทั้งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖ เป็นการบัญญัติขึ้นเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๒๘ ดังนั้น แม้ในการตราบทกฎหมายดังกล่าวไม่ได้ระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายไว้ ก็หาเป็นการไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ วรรคสอง แต่อย่างใดไม่

ส่วนที่ผู้ร้องที่ ๑ อ้างว่าหลักเกณฑ์การดำเนินการตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ นั้น เห็นว่า มาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอำนาจหน้าที่เฉพาะของนายทะเบียนพรรคการเมืองและอัยการสูงสุด รวมถึงหลักเกณฑ์ วิธีการและขั้นตอนในการยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองที่กระทำการตามมาตรา ๖๖ โดยกำหนดให้นายทะเบียนพรรคการเมืองเป็นผู้แจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อให้อัยการสูงสุดเป็นผู้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว หากอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญก็ให้นายทะเบียน

พรรคการเมืองตั้งคณะทำงานเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อไป หากไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ก็ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองมีอำนาจยื่นคำร้องได้เอง ส่วนมาตรา ๖๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นกรณีที่กฎหมายให้อำนาจผู้รู้เห็นการกระทำของบุคคลที่จะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ เพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริง และยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกกระทำการดังกล่าว อันเป็นการกำหนดตัวบุคคลและวิธีการเกี่ยวกับการร้องขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งการให้เลิกกระทำการดังกล่าว บทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งสองมาตราดังกล่าว จึงเป็นเรื่องการกำหนดตัวบุคคลที่มีสิทธิหรืออำนาจในการร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมือง หรือมีคำสั่งให้เลิกกระทำการตามที่บัญญัติไว้แตกต่างกัน ทั้งการยุบพรรคการเมืองเป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะกรรมการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ โดยเฉพาะ มิได้ขึ้นอยู่กับความเห็นของนายทะเบียนพรรคการเมืองหรืออัยการสูงสุด มิใช่เมื่อพรรคการเมืองกระทำการต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และนายทะเบียนพรรคการเมืองหรืออัยการสูงสุด เห็นควรให้ยุบพรรคการเมืองนั้นมาตรา ๖๖ แล้วศาลรัฐธรรมนูญจะต้องมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นเสมอไป บทบัญญัติของมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓

(๕) การที่ศาลปกครองกลางมีคำวินิจฉัยว่า การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวถูกยกเลิกไปแล้ว ผู้ร้องจะนำเหตุที่เกิดขึ้นจากการกระทำในการเลือกตั้งครั้งดังกล่าวมายื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า คำวินิจฉัยของศาลปกครองกลางที่ ๖๐๗ - ๖๐๘ / ๒๕๔๕ ที่ให้เพิกถอนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ทั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบบัญชีรายชื่อทั้งหมดในทุกเขตเลือกตั้ง และการกระทำต่อมาภายหลังอันเป็น

ผลสืบเนื่องจากการเลือกตั้งทั่วไป ด้วยเหตุที่คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดการเลือกตั้งโดยไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญนั้น มีผลเป็นเพียงให้กระบวนการในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้งในครั้งดังกล่าวเป็นอันถูกยกเลิกเพิกถอนไปเท่านั้น ส่วนการกระทำใด ๆ ของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่เป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ หาได้ถูกยกเลิกเพิกถอนไปตามคำวินิจฉัยของศาลปกครองกลางดังกล่าวไม่ เพราะไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่งของกระบวนการที่เกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังนั้น ผู้ร้องจึงยังคงนำเหตุตามข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ กระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มายื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้

(๖) นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ร่วมกับนายอมรวิทย์ สุวรรณพานิชงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ และนายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ ออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่ถึงเก้าสิบวันหรือไม่

พิจารณาแล้ว ผู้ร้องมีนายอมรวิทย์ สุวรรณพานิช เบิกความเป็นพยานต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า นายอมรวิทย์เคยให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามเอกสารหมายเลข ร. ๒๓ และ ร. ๒๔ ซึ่งสรุปความได้ว่า เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ นายอมรวิทย์ได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์จากนายบุญทวีศักดิ์ เมื่อนายอมรวิทย์ไปพบนายบุญทวีศักดิ์ นายบุญทวีศักดิ์ขอให้นายอมรวิทย์เปลี่ยนข้อมูลการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยเอารายชื่อสมาชิกเดิมออกแล้วใส่ชื่อคนอื่นเข้าไปแทนและนายบุญทวีศักดิ์เสนอเงินให้ ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อมา นายบุญทวีศักดิ์ นำแบบ ท.พ. ๖ จำนวน ๓๔ แผ่น แผ่นซีดีและเงินจำนวนดังกล่าวมามอบให้นายอมรวิทย์ ได้นำข้อมูลจากแผ่นซีดีดังกล่าวไปใส่แทนข้อมูลเก่าที่เคยลงไว้ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และผู้ร้องนำนายสุขสันต์ ชัยเทศ ผู้อำนวยการเลือกตั้งของผู้ถูกร้องที่ ๒ มาเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญสนับสนุนว่า นายสุขสันต์เคยให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งสรุปความได้ว่า

นายบุญทวีศักดิ์เป็นผู้นำแผ่นซีดีข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ มาแก้ไขโดยลบชื่อที่อยู่ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของสมาชิกเดิมออก คงเหลือไว้เฉพาะหมายเลขสมาชิก แล้วนำชื่อที่อยู่และหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสังกัดไปแทนที่ โดยทำการแก้ไขข้อมูลดังกล่าวในห้อง ๒๐๓ ของโรงแรมกานต์มณี ซึ่งมีนายสาย์ณห์ เจียมสวัสดิ์ กับผู้หญิงอีก ๑ คน เป็นผู้ดำเนินการ แล้วนายบุญทวีศักดิ์นำแผ่นซีดีซึ่งได้รับการแก้ไขข้อมูลแล้วไปคืนที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หลังจากนั้นนางสาวมณฑิราพร พิมพ์จันทร์ ได้ตรวจสอบในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทางอินเทอร์เน็ต ปรากฏว่ามีรายชื่อของผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบถ้วน จึงให้นายบุญทวีศักดิ์ออกหนังสือรับรองให้แก่ผู้ที่ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในนามสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ นอกจากนั้นผู้ร้องมีนายชวการ โตสวัสดิ์ มาเบิกความต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเป็นพยานอีกว่า ได้มีการแก้ไขข้อมูลเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ ให้นายชวการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งผู้ร้องยังมีรายงานการตรวจสอบข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำขึ้นมาแสดงเป็นหลักฐาน ซึ่งได้ความจากรายงานดังกล่าวว่า เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับหนังสือจากผู้ถูกร้องที่ ๒ เรื่อง แจ้งจำนวนสมาชิกเพิ่ม/ลด ในรอบปี ๒๕๔๔ สิ่งที่ส่งมาด้วยมี ทพ.๕ จำนวน ๑ ชุด ทพ.๗ จำนวน ๑ ชุด ส่วน ทพ. ๖ จะส่งให้ในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ มีเอกสารหลักฐาน ทพ. ๖ และแผ่นซีดีที่บันทึกข้อมูลนำส่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง ๒ ชุด จากการตรวจสอบข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในแผ่นซีดีทั้งสองชุดพบว่า ซีดีข้อมูลชุดที่ ๑ บันทึกข้อมูลเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ ซีดีข้อมูลชุดที่ ๒ บันทึกข้อมูลเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ จากการเปรียบเทียบข้อมูลที่อยู่ในซีดีทั้งสองชุดปรากฏว่า ซีดีชุดที่ ๒ มีข้อมูลสมาชิก ๔๕๕ คน ส่วนซีดีชุดที่ ๑ มีข้อมูลสมาชิก ๔๕๔ คน ข้อมูลหมายเลขสมาชิก ๓ หมายเลขที่พบในซีดีชุดที่ ๑ ไม่พบในซีดีชุดที่ ๒ ข้อมูลหมายเลขสมาชิก ๒ หมายเลขที่พบในซีดีชุดที่ ๒ ไม่พบในซีดีชุดที่ ๑ ซึ่งเกิดจากการตัดหมายเลขสมาชิกออก ๓ หมายเลข และเพิ่มเข้าไป ๒ หมายเลข ทำให้ซีดีทั้งสองแผ่นมีข้อมูลแตกต่างกัน ๑ รายการ และมีหมายเลขสมาชิก ๖๑ รายการ ที่หมายเลขสมาชิกคงเดิม แต่มีการเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวประชาชน ชื่อ นามสกุล ซึ่งนายอมรวิทย์ เจ้าหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง ยอมรับว่า ได้นำข้อมูลในซีดีทั้งสองชุด บันทึกเข้าไปในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของ

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง รายชื่อสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ปรากฏในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นข้อมูลของซีดีชุดที่ ๒ นายบุญทวีศักดิ์เองก็ยืนยันที่ก๊อปปี้คำยืนยันข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่า มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจริง แต่อ้างว่าเป็นเรื่องของนายสุขสันต์ เพียงผู้เดียว โดยให้เหตุผลว่านายสุขสันต์มีความชำนาญและเคยทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมาแล้วในการเลือกตั้งครั้งก่อน และนายสุขสันต์ให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ว่า เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสุขสันต์ได้รับการประสานงานจากนายชวการ ให้ร่วมมือกันหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงสมัครในเขตเลือกตั้งพื้นที่เป้าหมายโดยนัดพบเพื่อวางแผนกันที่ห้อง ๔๒๖ โรงแรมกานต์มณี ต่อมาวันที่ ๓ ถึง ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นางสาวฉวีพร มาจัดการกรอกข้อมูลในใบสมัครเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ทั้งหมดโดยเว้นวันที่และหมายเลขประจำตัวเอาไว้ เมื่อได้แผ่นซีดีจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งในคืนวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ แล้วได้นำมาแก้ไข เข้าวันถัดไปได้ให้คนไปตรวจสอบข้อมูลในอินเทอร์เน็ตพบว่ารายชื่อที่ได้รับการแก้ไขเข้าไปสู่ระบบฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอย่างถูกต้องทั้ง ๘๖ คน นอกจากนั้นนายบุญทวีศักดิ์ยังให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งและบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญยอมรับว่า ได้ลงลายมือชื่อในใบ ส.ส. ๑๘ หรือใบรับรองการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยไม่ได้กรอกข้อความซึ่งปรากฏว่าหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่นายบุญทวีศักดิ์ออกให้นายปฎิพัฒน์ เกียรติธีรวิชัย โดยระบุว่า เป็นสมาชิกลำดับที่ ๐๗๕๘๒/๒๕๔๘ นั้น ข้อมูลในซีดีแผ่นที่ ๑ กลับระบุว่า เป็นหมายเลขสมาชิกของนายฉัฐวุฒิ ทิปวัลย์ ซึ่งมีหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓๔๕๐๕๐๐๒๑๓๐๑๒ ส่วนหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชนของนายปฎิพัฒน์ คือ ๓๕๒๕๘๐๐๐๕๘๕๓๕ เป็นคนละหมายเลขกัน ยิ่งกว่านั้นยังได้ความว่าสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีทั้งหมดถึง ๒๐ คน คือ นายสมบุญ จิตตั้งสมบุญ นายชวการ โตสวัสดิ์ นายอุทัย ขุนนวล นายวิรัตน์ ตรีโชติ นายสมยศ สัมเขียวหวาน นายดิเรก หนูสาย นายพิสิฐ พรหมรักษา นายภาคภูมิ หนูแก้ว นายเชมวุฒิ สุวรรณ สิบตำรวจเอก พันยา บริรักษ์ นายวรเชษฐ์

ธารพระจันทร์ นายธนฤกษ์ ปิ่นทอง นายฉัตรชัย ธารพระจันทร์ นายกิติพงษ์ ศรีสุวรรณบัณฑิต นายนราธิป สุวรรณ นายปฏิพัฒน์ เกียรติศิริวิชัย นายชารัตน์ มณีศรี นายฉัตรเดช เพ็ชรกุล นายบัลลังก์ อนุภักดิ์ และนายจารุพล เรืองเกตุ ซึ่งนายบุญทวีศักดิ์ลงลายมือชื่อรับรองว่ามีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในครั้งดังกล่าวครบเก้าสิบวัน โดยนางสาวมณฑิราพร ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า บุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ครบเก้าสิบวัน แต่นายบุญทวีศักดิ์ ก็ยังออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองให้แก่บุคคลดังกล่าว เห็นว่า พยานบุคคลดังกล่าวของผู้ร้องให้การและเบิกความถึงพฤติการณ์และรายละเอียดการกระทำของนายบุญทวีศักดิ์ได้สอดคล้อง และต่อเนื่องกันโดยไม่มีข้อพิรุธที่น่าระแวงสงสัยว่าจะไม่เป็นความจริง เมื่อนำตามคำของพยานบุคคลดังกล่าวมารับฟังประกอบรายงานการตรวจสอบข้อมูลสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงและคำเบิกความของนายบุญทวีศักดิ์เองสามารถรับฟังได้ว่า นายบุญทวีศักดิ์กับพวกร่วมกันแก้ไขเปลี่ยนแปลงตัดต่อข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ แล้วให้นายอมรวิทย์นำไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยนายบุญทวีศักดิ์จ้างวานนายอมรวิทย์ เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท นายบุญทวีศักดิ์จึงทราบดีว่าบุคคลเหล่านั้นมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่ครบเก้าสิบวัน แต่นายบุญทวีศักดิ์ยังออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองว่าบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้นกำหนด จึงเป็นการออกหนังสือรับรองของหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นเท็จ ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่ครบเก้าสิบวันด้วย พยานหลักฐานที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ นำสืบอ้างว่านายบุญทวีศักดิ์มิได้ร่วมรู้เห็นหรือเกี่ยวข้องกับการตัดต่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมือง ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และนายบุญทวีศักดิ์ลงชื่อในหนังสือรับรองไป ส.ส.๑๘ ในขณะที่ยังไม่ได้กรอกข้อความไม่มีน้ำหนักับฟังหักล้างพยานหลักฐานของผู้ร้องได้

(๓) ผู้ถูกร้องที่ ๓ รับเงินจากพลเอก ไตรรงค์ อินทรทัต หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และพลโท ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ ผู้ช่วยหัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของพลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติได้ตามพยานหลักฐานของผู้ร้องและผู้ถูกร้องที่ ๑ ว่า พลเอก ไตรรงค์ อินทรทัต เป็นหัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และพลโท ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ เป็นผู้ช่วยหัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งบุคคลทั้งสองเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของพลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในขณะที่เกิดเหตุ ส่วนปัญหาที่ว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินจากพลเอก ไตรรงค์ และพลโท ผดุงศักดิ์ หรือไม่ ผู้ร้องมีนางฐิติมา ภาวะดี เบิกความต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญว่า ได้เคยให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวน ข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ที่กองบังคับการตำรวจนครบาล ๘ ว่านางฐิติมาเคยไปให้การต่อนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ในกรณีมีการทุจริตในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยไม่ได้ถูกชักจูงหรือ ถูกบังคับขู่เข็ญจากบุคคลใดและยังคงยืนยันข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยนางฐิติมาให้การต่อนายสุเทพว่า นางฐิติมาเป็นผู้ประสานงานของผู้ถูกร้องที่ ๓ เกี่ยวกับการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ มีหน้าที่ควบคุมการเบิกจ่ายเงินที่ใช้จ่ายเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้จัดทำรายชื่อ ผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และได้รับการมอบหมายจากหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ให้ดำเนินการกรอกหนังสือรับรองสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ลงนามไว้ล่วงหน้า โดยหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่งรายชื่อมาให้กรอกในภายหลัง เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ หลังจากนั้นนายบุญอุทธิพลหรือบุญญาบริมภณ ชินราช หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ กลับมาจากการประชุม ที่รัฐสภาได้เล่าให้นางฐิติมาฟังว่าพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ บอกว่าจะสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการลงสมัครรับเลือกตั้งทุกพรรคประมาณพรรคละ ๑๐ ล้านบาท วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๕ นายพันมิตร ดวงทิพย์ นำเงิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท มามอบให้นางฐิติมาพร้อมกับบอกว่าผู้พันปุ่นนำมา

มอบให้นายพันมิตรและนางวิศรา ๓๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกรุงเทพมหานคร คนละ ๓๐,๐๐๐ บาท โดยให้จ่ายเป็น ๒ งวด งวดแรกจ่ายในวันสมัคร ๑๕,๐๐๐ บาท และงวดที่ ๒ เมื่อสมัครเสร็จแล้วให้จ่ายเพิ่มอีก ๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนเงินอีก ๔๐๐,๐๐๐ บาท นายพันมิตรจะนำไปเปิดบัญชีให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ในวันดังกล่าวนายไพฑูรย์ วงศ์วานิช โทรศัพท์ติดต่อกับ พลเอก ชรรมรักษ์ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับเรื่องค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๓ แต่ พลเอก ชรรมรักษ์ ให้ติดต่อไปยัง พลเอก ไตรรงค์ เมื่อนายไพฑูรย์ติดต่อไปแล้ว พลเอก ไตรรงค์ แจ้งว่า จะเข้าร่วมประชุมกับผู้ถูกร้องที่ ๓ ด้วย หลังจากนั้นประมาณ ๓๐ นาที พลเอก ไตรรงค์ และ พลโท ผดุงศักดิ์ เดินทางมาร่วมประชุมกับแกนนำสายภาคใต้ของผู้ถูกร้องที่ ๓ ประมาณ ๒๐ คน เมื่อประชุมเสร็จ พลเอก ไตรรงค์ และ พลโท ผดุงศักดิ์ เดินทางกลับ ต่อมาเวลา ๒๒.๓๐ นาฬิกา พลโท ผดุงศักดิ์ นำเงิน ๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท มามอบให้โดยนางฐิติมาเป็นผู้ลงชื่อรับเงิน นอกจากนั้น พลโท ผดุงศักดิ์ ยังมอบนามบัตรและหมายเลขโทรศัพท์ ๐-๕๔๓๒-๗๖๖๖ สำหรับติดต่อกับ พลโท ผดุงศักดิ์ โดยตรงให้แก่ นางฐิติมาด้วย นางฐิติมาจ่ายค่าหัวกระดาษผู้สมัครสายภาคใต้ให้แก่แกนนำคนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท จ่ายเงินให้ผู้สมัครสายภาคใต้ ๓๑ คน คนละ ๔๐,๐๐๐ บาท บ้าง ๓๐,๐๐๐ บาท บ้าง หากได้รับการประกาศรับรองก็จะจ่ายให้อีกคนละ ๕๐,๐๐๐ บาท วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ พลโท ผดุงศักดิ์ นำเงินมาให้ ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท นางฐิติมาและนายประพันธ์เป็นผู้ลงชื่อรับไว้ วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ พลโท ผดุงศักดิ์ นำเงินมาให้อีก ๕๒๕,๐๐๐ บาท นางฐิติมาไปรับเงินจำนวนดังกล่าวที่ปั้มน้ำมันบางจากข้างลานจอดรถสถานีรถไฟสามเสน วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นางฐิติมาไปพบนายวิระศาสตร์ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายวิระศาสตร์แนะนำให้ทำมติการประชุมพรรคผู้ถูกร้องที่ ๓ ย้อนหลังเพิ่มเติม เมื่อได้รับคำแนะนำแล้วนางฐิติมาโทรศัพท์แจ้งให้นายบุญฤทธิ์พล หัวหน้าพรรคดำเนินการตามคำแนะนำของนายวิระศาสตร์เพื่อมอบให้ผู้สมัครของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ประกาศรับรองคุณสมบัตินำไปยื่นแสดงต่อศาลฎีกา ในการให้การครั้งแรกดังกล่าว นางฐิติมาได้มอบนามบัตรของ พลโท ผดุงศักดิ์ และหลักฐานการรับเงินของแกนนำที่เป็นผู้จัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสายภาคใต้ ๑๓ แผ่น ใบเสร็จรับเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสายกรุงเทพมหานคร ๘ แผ่น และรายการค่าใช้จ่ายของผู้ถูกร้องที่ ๓ จำนวน ๑๔ แผ่น

ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งไว้ประกอบคำให้การด้วย เห็นว่า คำให้การของนางฐิติมาดังกล่าวมีรายละเอียดและมีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับคำของนายแฟนดี ประสู และนายบุญชูหรือชวิทย์ ชื่นสุวรรณ ที่ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ยืนยันว่า ทั้งสองคนได้ไปร่วมประชุมกับผู้ถูกร้องที่ ๓ เห็นพลเอก ไตรรงค์และนางฐิตินำไปสมัคร เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ มาให้กรอกข้อความ เมื่อจัดการเสร็จนางฐิตินำมอบเงินให้นายบุญชู ๖๐,๐๐๐ บาท ให้นายแฟนดี ๗๐,๐๐๐ บาท โดยให้บุคคลทั้งสองลงลายมือชื่อในใบสำคัญการรับเงิน นอกจากนี้นางสาวมนิรัตน์ บุญสิน และนายชญาทัต เทียนทอง ผู้ร่วมในเหตุการณ์การบันทึกวิดีโอ ที่นางฐิติมาแถลงเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่พรรคประชาธิปัตย์ ต่างให้การ ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเบิกความต่อ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญยืนยันตรงกันว่า ขณะกำลังบันทึกวิดีโอดังกล่าวไม่มีผู้ใดบังคับขู่เข็ญหรือ หลอกลวงให้นางฐิติมาแถลงข้อเท็จจริง นางฐิตินามีอาการปกติทุกอย่างไม่มีอาการกลัวหรือสั่น แม้ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นางฐิติมาจะให้การเพิ่มเติมที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชั้น ๑๖ ไม่ยืนยันคำให้การครั้งแรกที่ให้ต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยอ้างว่านายสุเทพ จ้างวานและชักจูงให้นางฐิติมาอ่านข้อความที่เขียนว่า นางสุดารัตน์ เกตุราพันธ์ พลเอก ชรรmgrษ์ พลโท ผดุงศักดิ์ นาวาอากาศตรี ศิธา ทิวารี ร่วมกันสนับสนุนเงินพรรคขนาดเล็ก เพื่อให้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เสร็จแล้วนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายองอาจ คล้ามไพบูลย์ และนายสุเทพมอบเงิน ให้นางฐิติมา ๓๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนนามบัตรของพลโท ผดุงศักดิ์ และเอกสารประกอบคำให้การครั้งแรก ที่มอบให้แก่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงได้รับมาจากนายสุเทพก็ตาม แต่ในการให้การ เพิ่มเติมดังกล่าวนางฐิตินาก็ยังให้การยืนยันว่า นางฐิติมาไปแจ้งความที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุนพิน โดยสมัครใจ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ได้ให้การเพิ่มเติมครั้งที่ ๓ ที่สำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ชั้น ๑๒ อีกว่า การสอบสวนที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ คณะกรรมการ สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงอ่านถ้อยคำของนางฐิติมาทุกแผ่นให้ฟังก่อนให้ลงลายมือชื่อ เมื่อเห็นว่า ถูกต้องแล้วนางฐิติมาจึงลงลายมือชื่อด้วยความสมัครใจ และได้รับสำเนาคำให้การด้วย ๑ ชุด

ทั้งยังเปิดความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญยืนยันว่า ไปอาศัยอยู่ที่บ้านของนายสุเทพและไปลงบันทึกประจำวันที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุนพินโดยสมัครใจ และรับว่าให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยมิได้ถูกบังคับขู่เข็ญ ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ของนางฐิติมาดังกล่าวย่อมแสดงว่า นางฐิติมาให้การครั้งแรกต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ โดยสมัครใจและเป็นความจริง และพลโท ผดุงศักดิ์ ให้นำบัตรแก่นางฐิติมาเพื่อติดต่อกันจริง รวมถึงหลักฐานการรับเงินของแกนนำของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่เป็นผู้จัดหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสายภาคใต้ ๑๓ แผ่น ใบเสร็จรับเงินของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสายกรุงเทพมหานคร ๘ แผ่น และรายการค่าใช้จ่ายของผู้ถูกร้องที่ ๓ จำนวน ๑๔ แผ่น ที่มอบให้แก่คณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงประกอบคำให้การในครั้งแรกก็ล้วนแล้วแต่เป็นเอกสารที่นางฐิติมากับพวกทำขึ้นเองทั้งสิ้น มิใช่ได้มาจากนายสุเทพตามที่นางฐิติมาให้การเพิ่มเติมในภายหลัง ยิ่งกว่านั้นนายบุญอุทธิพล หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ยังให้การยืนยันว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่มีเงินสนับสนุนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่เหตุใดผู้ถูกร้องที่ ๓ กลับส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ ได้ถึง ๑๒๖ คน ซึ่งต้องใช้เงินเป็นค่าสมัครและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก และนางฐิติมาก็มีเงินจ่ายให้แก่สมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทุกคน โดยเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๕ นางฐิติมาให้การเพิ่มเติมที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอีกว่า เงินที่จ่ายให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร คนละ ๑๕,๐๐๐ บาท และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในภาคใต้ คนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๔๐,๐๐๐ บาท เป็นเงินของผู้ให้การสนับสนุนพรรค แต่ไม่ขอระบุนามส่วนนายบุญอุทธิพลหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ก็ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงว่าเงินที่นายพันมิตรและนางฐิติมาจ่ายให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร คนละ ๑๕,๐๐๐ บาท และผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสายภาคใต้คนละ ๓๐,๐๐๐ ถึง ๔๐,๐๐๐ บาท นำมาจากใครไม่ทราบ ย่อมแสดงว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินจากผู้อื่นจริง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่านางฐิติมาให้การครั้งแรกต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ โดยสมัครใจและเป็นความจริง ย่อมรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องที่ ๓ ได้รับเงินจาก

พลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ ซึ่งเป็นหัวหน้านายทหารและผู้ช่วยหัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของพลเอก ธรรมรักษ์ กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทย ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในขณะนั้นจริง พยานหลักฐานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่อ้างว่าพลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ ไม่ได้นำเงินไปให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่มีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของผู้ร้องได้

(๘) พลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา และนายพงษ์ศักดิ์ รักตพงษ์ไพศาล มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นกับการเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และให้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก่ผู้ถูกร้องที่ ๒ และผู้ถูกร้องที่ ๓ หรือไม่

พิจารณาแล้ว ส่วนที่เกี่ยวกับผู้ถูกร้องที่ ๒ ผู้ร้องมีนายชวการ โตสวัสดิ์ ให้การต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเปิดความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญสรุปได้ความว่า เมื่อปลายเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ นายยุทธพงศ์หรือพงษ์ศรี สีวาโมกษ์ แจ้งต่อนายชวการว่ามีคนสนิทของพลเอก ธรรมรักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ติดต่อมาว่าต้องการหาพรรคการเมืองขนาดเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งโดยมีค่าใช้จ่ายให้หัวละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท นายชวการจึงติดต่อกับนายสุขสันต์ชัยเทศ ให้ช่วยจัดหาพรรคการเมืองให้ นายสุขสันต์แจ้งว่ามี ๔ พรรค คือ ผู้ถูกร้องที่ ๒ พรรคธัมมาธิปไตย พรรคกฤษไทยมั่นคง และพรรคเกษตรกรไทย ต่อมาวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายยุทธพงศ์ติดต่อมาว่าพลเอก ธรรมรักษ์ ต้องการพบ นายชวการจึงเดินทางกลับมาจากหาดใหญ่ เมื่อมาถึงกรุงเทพมหานครแล้วได้เดินทางไปยังร้านอาหารตามสั่งข้างที่ทำการผู้ถูกร้องที่ ๑ ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ตามที่ได้นัดหมายไว้ นายยุทธพงศ์แนะนำให้ นายชวการรู้จักกับนายทวี สุวรรณวัฒน์ ซึ่งนั่งรออยู่กับนายธีรชัยหรือต้อยจุลพัฒน์ และพูดคุยกันจนถึงเวลาประมาณ ๒๐.๓๐ นาฬิกา ทั้งสามคนเดินเข้าไปในตึกที่ทำการผู้ถูกร้องที่ ๑ ขึ้นลิฟท์ไปชั้นบน แล้วนายทวีพาเข้าไปในห้องประชุมประธานภาคอีสานซึ่งอยู่ติดกับห้องของพลเอก ธรรมรักษ์ สักครู่พลเอก ธรรมรักษ์ นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงษ์ไพศาล และผู้ติดตามเข้ามาในห้องประชุม พลเอก ธรรมรักษ์ นั่งที่หัวโต๊ะแล้วถามนายทวีว่า “เฮ้ย ได้ไหมวะ” นายทวีตอบว่า “ได้ ๓ พรรค” พลเอก ธรรมรักษ์ สอบถามถึงขั้นตอนและวิธีการแก้ไขคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าทำอย่างไร นายชวการชี้แจงว่าใช้ผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นหลัก เพราะถ้าแก้ไขทุกพรรคอาจเกิดปัญหา ส่วนกระบวนการแก้ไขจะใช้วิธีที่เรียกว่าตัดต่อพันธุกรรมเอารายชื่อ ที่อยู่ของ

สมาชิกที่มีคุณสมบัติครบออกแล้วใส่ชื่อของผู้ที่จะส่งสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าไปแทนที่ในลักษณะที่ให้กระจายเพื่อให้ยากแก่การตรวจสอบ โดยหมายเลขสมาชิกกับวันที่รับเข้าเป็นสมาชิกไว้ จะไม่ใช้วิธีเพิ่มรายชื่อเข้าไปเพราะจะทำให้ถูกตรวจสอบได้ง่าย พลเอก ชรรมรัชย์ถามว่าแน่ใจไหม นายชวการยืนยันว่าแน่ใจเพราะเคยทำอย่างนี้มาแล้ว พลเอก ชรรมรัชย์ ย้ำว่าเป้าหมายของการส่งผู้สมัครครั้งนี้มุ่งเน้นไปที่พื้นที่ของพรรคร่วมฝ่ายค้านทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ในเขต ๑๔ จังหวัดภาคใต้ สุพรรณบุรี อ่างทอง สระแก้ว หลังจากพูดคุยกันเสร็จสิ้นแล้ว พลเอก ชรรมรัชย์หันไปถามนายพงษ์ศักดิ์ว่า “เอาตามนี้นะ” นายพงษ์ศักดิ์บอกว่า “ตกลงตามนี้” แล้วนายพงษ์ศักดิ์ขอตัวกลับออกไป ส่วน พลเอก ชรรมรัชย์ เปรยขึ้นมาว่าที่จำเป็นต้องเอา นายพงษ์ศักดิ์มานั่งฟังด้วย เพราะเป็นคนจ่ายเงิน ส่วน พลเอก ชรรมรัชย์ เป็นแค่ผู้ดำเนินการ หลังจากนั้นได้นั่งคุยกันเรื่องผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าในกรณีที่มีโอกาสได้รับการเลือกตั้งนั้น ค่าใช้จ่ายที่จะให้เพียงแสนบาทอาจไม่พอ ก็ได้รับคำยืนยันจาก พลเอก ชรรมรัชย์ ว่าหากมีโอกาสได้รับการเลือกตั้งจริงก็สามารถอัดค่าใช้จ่ายได้เต็มที่เท่ากับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งมีงบประมาณให้เบื้องต้นคนละ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ต่อมาวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ เวลา ๑๑ นาฬิกา นายชวการนัดพบกับหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ พรรคกฤษไทยมั่นคง และพรรคชมมาชิปไตย แล้วแจ้งเรื่องผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อว่าจะดำเนินการอย่างไร หาผู้สมัครได้หรือไม่ โดยมีนายยุทธพงศ์และนายธีรชัยร่วมอยู่ด้วย เพื่อรอรับค่าใช้จ่ายในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่ตกลงกับ พลเอก ชรรมรัชย์ ไว้ จนถึงเวลา ๑๔ นาฬิกา นายทวิ นายยุทธพงศ์ และนายธีรชัยมาตามนายชวการให้ไปรับเงินที่ทำการผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงเดินทางออกไปพร้อมกันทั้งสี่คน ระหว่างเดินทางอยู่ในรถยนต์มีโทรศัพท์เข้ามาที่นายทวิ แล้วนายทวิบอกว่า พลเอก ชรรมรัชย์ เปลี่ยนให้ไปรับเงินที่กระทรวงกลาโหมเพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ มีปราศรัยใหญ่ที่ท้องสนามหลวง เมื่อไปถึงกระทรวงกลาโหมและนั่งรออยู่ประมาณ ๒๐ นาที พลเอก ชรรมรัชย์ เดินผ่านมาแล้วเรียกนายทวิเข้าไปในห้อง สักครู่หนึ่ง นายทวิถือเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท ออกมามอบให้นายชวการนำไปจัดการเรื่องค่าสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อก่อน โดยบอกว่า พลเอก ชรรมรัชย์ ตัดสินใจให้ลงพรรคเดียว นายชวการกับนายยุทธพจน์นำเงินไปให้นายบุญทวีศักดิ์ อมรสินธุ์ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่สนามกีฬาไทยญี่ปุ่นดินแดงซึ่งเป็นสถานที่สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ และแจ้งให้นายบุญทวีศักดิ์ทราบด้วยว่า พลเอก ชรรมรัชย์ ให้ค่าสมัครมาเพียงพรรคเดียว ส่วนอีก ๒ พรรคให้ช่วยเหลือตัวเองไปก่อน

นายชวการขอร้องให้นายธีรชัยช่วยเหลืออีก ๒ พรรคบ้างเพราะได้พูดคุยหารือกันมาก่อนแล้ว ต่อมา ได้มีการให้ความช่วยเหลือโดยให้เงินพรรคละ ๒๐,๐๐๐ บาท ในวันที่ ๔ และ ๕ มีนาคม ๒๕๔๕ เริ่มการติดต่อหาผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยใช้โรงแรมกานต์มณีเป็นศูนย์ประสานงาน มีคนติดต่อเข้ามาเป็นจำนวนมากต้องเปิดห้องประชุม ๔๐๑ เป็นสถานที่อธิบายหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แก่ผู้ที่ประสงค์จะลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยแจ้งว่าได้รับการติดต่อจากผู้ใหญ่ใครบ้าง แต่กำชับว่าห้ามแพร่งพรายไปบอกใคร วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๐ สรุปยอดผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ทั้งสิ้น ๓๓ คน ช่วงบ่ายนายทวีเอาเงินมาให้และได้ช่วยกันนับเงินใส่ซอง ๆ ละ ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๒ ซอง แต่ไม่พอกับจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายทวีเดินทางไปรับเงินอีกครั้งแล้วนำมาใส่ซองได้ทั้งสิ้น ๓๘ ซอง มอบให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๓ ซอง ที่เหลือได้แบ่งปันกันในระหว่างผู้ร่วมงาน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตั้งแต่วันที่ ๔ ถึงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๕ นายทวี นายยุทธพงศ์และนายธีรชัยร่วมอยู่ในการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ทุกชั้นตอน เข้าวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๕ นายธีรชัยแจ้งว่ารายชื่อที่ได้รับการแก้ไขปรากฏอยู่ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียบร้อยแล้ว และวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ ตอนเช้านายธีรชัยบอกให้นายชวการรอพบ นายทวีช่วงเวลา ๑๑ นาฬิกา เพื่อรับค่าใช้จ่ายเป็นค่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อถึงเวลานัดหมายนายทวีนำเงินมาให้และสอบถามว่ายังมีใครที่ไม่ได้ลงสมัครอีกบ้าง นายชวการสอบถามนายสุขสันต์แล้วได้รับแจ้งว่ายังมีอีก ๗ คน นายทวีจึงมอบเงินให้อีก ๑๔๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้โอนเข้าบัญชีของนายสุขสันต์ที่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขานครพนม ส่วนนายชวการได้รับเงินจากนายทวี ๕,๐๐๐ บาท สมทบกับเงินส่วนตัวไปเปิดบัญชีกระแสรายวันที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) สาขาประดิพัทธ์ จากนั้นนายชวการได้เดินทางไปสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กรุงเทพมหานคร แล้วเดินทางไปทำธุระที่จังหวัดเชียงรายโดยกลับถึงกรุงเทพมหานครอีกครั้งเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๕ เมื่อกลับมาถึงกรุงเทพมหานครแล้วมีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของผู้ถูกร้องที่ ๒ มาทวงถามค่าใช้จ่ายทุกวัน จนถึงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ นายชวการติดต่อขอค่าใช้จ่ายจากนายยุทธพงศ์ โดยขอเป็นค่าเดินทางไปเป็นพยานศาลในกรณียื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เรื่องผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบางคนถูกตัดสิทธิและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ แต่นายยุทธพงศ์ ปฏิเสธไม่รับผิดชอบ นายชวการได้หารือกับนายสุขสันต์และเห็นพ้องกันว่าน่าจะถูกผู้ใหญ่หักหลัง

และไม่ดูแลแล้ว จึงตัดสินใจเปิดเผยเรื่องราวทั้งหมดต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งและไปให้การต่อศาลฎีกา แต่หลังจากที่หารือกันและได้ฟังคำแนะนำจากบุคคลหลายคนแล้วได้ตัดสินใจไปพบนายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขานุการพรรคประชาธิปัตย์เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยเปิดเผยข้อเท็จจริงทั้งหมดพร้อมมอบเอกสารเท่าที่หามาได้ให้แก่นายสุเทพ เห็นว่า แม้ผู้ร้องจะมีนายชวการเพียงคนเดียวที่ให้การและเบิกความยืนยันว่าพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ เกี่ยวข้องกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ โดยให้นายทวิ นายยุทธพงษ์และนายธีรชัยร่วมกันจัดหาพรรคการเมืองขนาดเล็กมาลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแข่งกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ทั้งพลเอก ธรรมรักษ์ ยังสอบถามถึงวิธีการซึ่งนายชวการได้แจ้งว่ากระทำโดยวิธีตัดต่อพันธุกรรมจนพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ พอใจและเห็นด้วย แม้นายชวการจะเป็นผู้ร่วมกระทำการทุจริตดังกล่าวด้วย แต่เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมาหลังจากที่นายชวการอ้างว่าเข้าไปพบกับพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ดังกล่าวแล้ว นายชวการได้ร่วมกับนายสุขสันต์และนายบุญทวีศักดิ์แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยนายบุญทวีศักดิ์ว่าจ้างนายอมรวิทย์ สุวรรณผา เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นผู้ดำเนินการให้เป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท และส่งสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ได้รับการแก้ไขข้อมูลดังกล่าวลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถึง ๒๐ คน ตามที่วินิจฉัยมาแล้วทั้ง ๆ ที่นายบุญทวีศักดิ์อ้างว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีเงินส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่วนนายทวิ นายยุทธพงษ์และนายธีรชัย ก็ให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งและเบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตรงกันว่า เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๔๕ นายชวการไปพบบุคคลทั้งสามที่ร้านอาหารตามสั่งข้างที่ทำการผู้ถูกร้องที่ ๑ และวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๕ บุคคลทั้งสามกับนายชวการเดินทางไปที่กระทรวงกลาโหมด้วยกันเพื่อเข้าพบพลเอก ธรรมรักษ์ ทั้งสองวัน สอดคล้องกับคำของนายชวการจริง แมื่บุคคลทั้งสาม จะอ้างว่า ไม่มีการเข้าพบพลเอก ธรรมรักษ์ แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าหลังจากนั้น ทั้งนายทวิ นายยุทธพงษ์และนายธีรชัย ต่างก็ไปอยู่กับนายชวการที่โรงแรมกานต์มณีซึ่งเป็นสถานที่ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ตลอดมาถึงแม้นายทวิจะอ้างว่าไปที่โรงแรมกานต์มณีเพราะนายชวการจ้างให้ไปทำปายหาเสียง แต่ก็ไม่มีเหตุผลให้นำรับฟังเพราะข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีเงินแม้แต่จะส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงไม่มีเหตุผลที่จะต้องจ้างนายทวิทำปายหาเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๒ ส่วนที่นายทวิ นายยุทธพงศ์และนายธีรชัยอ้างว่านายชวการมาขอให้ช่วยพาไปพบพลเอก ธรรมรักษ์ โดยอ้างว่ามีเรื่องสำคัญจะแจ้งให้ทราบ หากเป็นตามที่นายทวิ นายยุทธพงศ์ และนายธีรชัยกล่าวอ้างจริง บุคคลทั้งสามก็น่าจะต้องสอบถามนายชวการก่อนว่ามีเรื่องสำคัญอะไร และต้องมีการนัดหมายกับพลเอก ธรรมรักษ์ ซึ่งมีตำแหน่งเป็นถึงรองหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมให้แน่นอนและชัดเจนก่อนด้วย แต่บุคคลทั้งสามดังกล่าวกลับไม่สอบถามทั้งยังพานายชวการไปรอเพื่อขอเข้าพบพลเอก ธรรมรักษ์ โดยมีได้นัดหมายให้แน่นอนก่อน และหลังจากที่นายทวิ นายยุทธพงศ์และนายธีรชัยอ้างว่าไม่สามารถเข้าพบพลเอก ธรรมรักษ์ ได้ก็ไม่ปรากฏว่านายชวการมีความต้องการจะเข้าพบกับพลเอก ธรรมรักษ์ เพราะเหตุมีเรื่องสำคัญอีกเลย แต่กลับปรากฏข้อเท็จจริงจากนายธีรชัยว่า นายธีรชัยได้ไปช่วยนายชวการนับเงินใส่ซองที่โรงแรมกานต์มณี โดยนายธีรชัยเป็นผู้ไปซื้อซองใส่เงินดังกล่าวจากร้านเซเว่นอีเลฟเว่น หากกรณีเป็นเรื่องของนายชวการที่ต้องการเข้าพบพลเอก ธรรมรักษ์ ฝ่ายเดียวแต่ไม่ได้เข้าพบจริงตามที่นายทวิ นายยุทธพงศ์และนายธีรชัยกล่าวอ้าง ก็ไม่น่าจะมีเหตุผลอันใดที่บุคคลทั้งสามดังกล่าวจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับนายชวการที่โรงแรมกานต์มณีตลอดเวลาที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๒ อีก ทำให้การของทั้งนายทวิ นายยุทธพงศ์และนายธีรชัยจึงไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและไม่สมเหตุผล พฤติการณ์นับแต่ที่นายยุทธพงศ์ขอให้นายชวการหาพรรคการเมืองขนาดเล็กแล้วพานายชวการไปพบพลเอก ธรรมรักษ์กับนายพงษ์ศักดิ์ และนายชวการกับพวกกลับไปแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกพรรคในฐานะข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยวิธีตัดต่อพันธุกรรมตามที่นายชวการแจ้งแก่พลเอก ธรรมรักษ์ โดยนายทวิ นายยุทธพงศ์ และนายธีรชัยไปร่วมอยู่ในโรงแรมกานต์มณีซึ่งเป็นสถานที่ดำเนินการดังกล่าว และนายธีรชัยร่วมนับเงินใส่ซองด้วย ย่อมมีเหตุผลรับฟังได้ว่าพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรู้เห็นกับการเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และให้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแก่ผู้ถูกร้องที่ ๒ โดยผ่านนายทวิตามที่นายชวการให้การและเบิกความไว้ดังกล่าวจริง พยานหลักฐานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่อ้างว่าพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ไม่ได้พบกับนายชวการและพลเอก ธรรมรักษ์ ไม่ได้ให้เงินนายทวิเพื่อนำไปมอบให้นายชวการเป็นค่าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่มีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของผู้ร้องได้

ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ร้องที่ ๓ นั้น นางฐิติมา ภาวะดี เคยให้การครั้งแรกต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการเลือกตั้งที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ ซึ่งได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้นว่า นางฐิติมาให้การโดยสมัครใจและเป็นความจริง โดยยืนยันว่า ก่อนที่พลเอก ไตรรงค์ อินทรทัตและพลโท ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาจะ มาร่วมประชุมที่ศูนย์อำนวยการเลือกตั้งของผู้ร้องที่ ๓ นายไพฑูรย์ วงศ์วานิช โทรศัพทไปหาพลเอก ชรรมรักษ์ แล้วพลเอก ชรรมรักษ์ ให้นายไพฑูรย์โทรศัพทติดต่อกับพลเอก ไตรรงค์ โดยตรง หลังจากนั้นพลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ เดินทางมาประชุมกับแกนนำของผู้ร้องที่ ๓ สายภาคใต้ประมาณ ๒๐ คน เมื่อประชุมเสร็จพลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ ได้เดินทางกลับ ต่อมาเวลา ๒๒.๓๐ นาฬิกา พลโท ผดุงศักดิ์นำเงิน ๑,๔๕๐,๐๐๐ บาท มามอบให้โดยนางฐิติมาเป็นผู้ลงชื่อรับเงินไว้ โดยไม่ปรากฏว่าทั้งพลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ มีผลประโยชน์ส่วนตัวอย่างใดที่จะต้องมาประชุมรวมและนำเงินมาให้ผู้ร้องที่ ๓ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่การกระทำดังกล่าวของพลเอก ไตรรงค์ และพลโท ผดุงศักดิ์ กลับเจือสมและสอดคล้องกับข้อเท็จจริงตามคำให้การและคำเบิกความของนายชวการที่ว่า พลเอก ชรรมรักษ์ ต้องการหาพรรคการเมืองขนาดเล็กลงสมัครรับเลือกตั้งตามที่ผู้ร้องกล่าวหา พฤติการณ์ดังกล่าวย่อมเชื่อได้ว่า ทั้งพลเอก ไตรรงค์และพลโท ผดุงศักดิ์ เป็นตัวแทนของพลเอก ชรรมรักษ์ นำเงินมาให้ผู้ร้องที่ ๓ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าพลเอก ชรรมรักษ์ มอบเงินให้แก่ผู้ร้องที่ ๓ ผ่านทางพลเอก ไตรรงค์ และพลโท ผดุงศักดิ์ เพื่อให้ผู้ร้องที่ ๓ ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ จริง พยานหลักฐานของผู้ร้องที่ ๑ ที่อ้างว่าพลเอก ไตรรงค์ และพลโท ผดุงศักดิ์ มิได้นำเงินไปให้ผู้ร้องที่ ๓ ไม่มีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของผู้ร้องได้

(๕) นายบุญอิทธิพล หรือบุญอารมิมถ ชินราช ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกพรรคของผู้สมัครของผู้ร้องที่ ๓ อันเป็นเท็จเพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า นางฐิติมา ภาวะดี เคยให้การครั้งแรกต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการเลือกตั้งที่กองบัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ ซึ่งได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้นว่า นางฐิติมาให้การโดยสมัครใจและเป็นความจริง โดยนางฐิติมาได้รับการมอบหมายจากนายบุญอิทธิพล หรือบุญอารมิมถ ชินราช หัวหน้าผู้ร้องที่ ๓ ให้ดำเนินการกรอกหนังสือรับรอง

สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่นายบุญอุทธิพิศลลงนามไว้ล่วงหน้า โดยนายบุญอุทธิพิศล ส่งรายชื่อมาให้กรอกในภายหลัง ในปัญหานี้ปรากฏว่า นายบุญอุทธิพิศล หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ออกหนังสือรับรองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๒๖ คน แต่ผ่านคุณสมบัติการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ ครบเก้าสิบวัน นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งตามที่รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐๗ (๔) กำหนดเพียง ๑๐ คน และไม่ผ่านคุณสมบัติดังกล่าวถึง ๑๑๖ คน ซึ่งในวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๕ นางจตุติมาได้ไปพบนายวิระศาสตร์ ที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายวิระศาสตร์แนะนำให้ทำมติการประชุมพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๓ ย้อนหลังเพิ่มเติม เมื่อได้รับคำแนะนำแล้วนางจตุติมาได้โทรศัพท์แจ้งให้นายบุญอุทธิพิศล หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ดำเนินการเพื่อมอบให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งยังไม่ประกาศรับรองคุณสมบัตินำไปยื่นแสดงต่อศาลฎีกา แสดงว่านายบุญอุทธิพิศลรู้เรื่องเกี่ยวกับการทำรายงานมติการประชุมพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๓ ย้อนหลังอันเป็นเท็จ ทั้งนายบุญอุทธิพิศลเอง ก็ยังให้การต่อคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วยว่า สมาชิกกิตติมศักดิ์ของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและถูกตัดสิทธิ เป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่นำรายชื่อเข้าไปแทนสมาชิกที่ตาย หรือที่ลาออกหรือถูกปรับออก ตามข้อบังคับของผู้ถูกร้องที่ ๓ ข้อ ๓๕ แต่ไม่ได้รายงานต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง การกระทำ ดังกล่าวของผู้ถูกร้องที่ ๓ ย่อมไม่ชอบด้วยระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับการเพิ่ม/ลดจำนวนของสมาชิก พรรคการเมือง เพราะการที่จะมีสมาชิกเพิ่มขึ้นหรือลดลงเป็นเรื่องเฉพาะตัวของสมาชิกนั่นเอง ไม่เกี่ยวกับความมีอยู่หรือไม่มีอยู่ของสมาชิกรายอื่น ไม่อาจใช้หมายเลขลำดับการเป็นสมาชิกแทนกันได้ นายบุญอุทธิพิศลหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ในฐานะที่เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองย่อมรู้หรือควรจะต้องรู้ดีว่า การกระทำดังกล่าวนอกจากจะเป็นการผิดระเบียบแล้วยังผิดกฎหมายอีกด้วย แต่นายบุญอุทธิพิศล ก็ยังกล้ากระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องและรับรองความเป็นสมาชิกของสมาชิกผู้ถูกร้องที่ ๓ ขัดต่อความเป็นจริง ดังกล่าวอีก และเมื่อสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ ดังกล่าวถูกตัดสิทธิเพราะมีคุณสมบัติการเป็นสมาชิกของ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ครบเก้าสิบวันตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกร้องที่ ๓ ก็ยังหาวิธีเพื่อไม่ให้สมาชิกของ ผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ถูกตัดสิทธิ โดยการสร้างพยานหลักฐานทำรายงานมติการประชุมพรรคของผู้ถูกร้องที่ ๓ ย้อนหลังอันเป็นเท็จ แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องที่ ๓ ดำเนินกิจการพรรคการเมืองโดยทุจริตตลอดมาจน ถึงเป็นเรื่องปกติ อันมิใช่เป็นการดำเนินกิจการในทางการเมือง ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญโดยชื่อตรงและสุจริต นายบุญอุทิศพล หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ จะอ้างว่ามติพรรคดังกล่าวไม่ชอบและปิดความรับผิดชอบได้ จากพฤติการณ์ดังกล่าวรับฟังเป็นยุติได้ว่า นายบุญอุทิศพล ในฐานะหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ อันเป็นเท็จเพื่อให้สมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ นำไปใช้เป็นหลักฐานลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจริง พยานหลักฐานของผู้ถูกร้องที่ ๓ ที่นำสืบอ้างว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ มีคุณสมบัติความเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบถ้วน แต่การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับรองสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ เพราะผู้ถูกร้องที่ ๓ ไม่ส่งรายงานสมาชิกเพิ่ม/ลดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่มีรายชื่อในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง นายบุญอุทิศพล หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ มิได้เกี่ยวข้องกับรายงานการประชุมอันเป็นเท็จ แต่เป็นการดำเนินการของคณะอำนาจการผู้ถูกร้องที่ ๓ ซึ่งไม่มีกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๓ เข้าไปร่วมประชุมด้วย จึงตกเป็นโมฆะ และนายบุญอุทิศพลมิได้ออกหนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๓ อันเป็นเท็จนั้น ไม่มีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของผู้ร้องได้

(๑๐) การกระทำของพลเอก ชรรmgrักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา และนายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล ตามคำร้องของผู้ร้องถือเป็นการกระทำของผู้ร้องที่ ๑ หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้พลเอก ชรรmgrักษ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา และนายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล เป็นเพียงรองหัวหน้า และรองเลขาธิการของผู้ถูกร้องที่ ๑ มิใช่ผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ วรรคสองบัญญัติไว้ แต่เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนที่บุคคลทั้งสองจะร่วมกันกระทำการว่าจ้างผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ให้ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ และสมคบกันแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาไม่ครบเก้าสิบวันในฐานข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ขณะที่รักษาการในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้เชิญหัวหน้าพรรคการเมืองต่างๆ เข้าร่วมประชุมที่อาคารรัฐสภา ในระหว่างการประชุมดังกล่าวได้รับความจากคำให้การของนางฐิติมา ภาวะลี

ที่ให้การครั้งแรกต่อคณะอนุกรรมการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งรับฟังได้ตามที่วินิจฉัยมาดังกล่าวข้างต้นว่า หลังจากเสร็จจากการประชุมร่วมระหว่างหัวหน้าพรรคการเมืองต่าง ๆ กับพันตำรวจโท ทักษิณ นายบุญฤทธิพิล หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๓ กลับมาเล่าให้นางฐิติมาฟังว่าพันตำรวจโท ทักษิณ บอกในระหว่างการประชุมดังกล่าวว่าจะสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้แก่พรรคการเมืองที่เข้าร่วมประชุมทุกพรรคประมาณพรรคละ ๑๐ ล้านบาท แม้ข้อเท็จจริงดังกล่าวจะมีนางฐิติมาซึ่งเป็นเพียงพยานบอกเล่าในส่วนนี้ ให้การไว้เพียงคนเดียว แต่เรื่องราวดังกล่าวก็สอดคล้องกับพฤติการณ์ที่นายไพฑูรย์ วงศ์วานิช โทศัพท์ ติดต่อกับพลเอก ชรรมรักษ์ เรื่องค่าใช้จ่ายในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๓ แล้วพลเอก ชรรมรักษ์ ให้ติดต่อไปยังพลเอก ไตรรงค์ อินทรทัต หัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ได้บังคับบัญชาของพลเอก ชรรมรักษ์ รองหัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในขณะนั้น เมื่อนายไพฑูรย์ติดต่อไปที่พลเอก ไตรรงค์ ไม่นานพลเอก ไตรรงค์ และพลโท ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ ผู้ช่วยหัวหน้านายทหารฝ่ายเสนาธิการประจำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ได้บังคับบัญชาของพลเอก ชรรมรักษ์ ก็ไปร่วมประชุมประสานงานกับแกนนำสายภาคใต้ของผู้ถูกร้องที่ ๓ และหลังจากนั้นพลโท ผดุงศักดิ์ ก็นำเงินไปให้ผู้ถูกร้องที่ ๓ หลายครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓,๖๗๕,๐๐๐ บาท ส่วนพลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ก็ร่วมกันดำเนินการให้นายชวกรหาพรรคการเมืองขนาดเล็กมาลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ อันเป็นการกระทำต่อเนื่องจากการประชุมร่วมของหัวหน้าพรรคการเมืองที่อาคารรัฐสภาดังกล่าว และยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ที่มีคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งที่ครบและไม่ครบเก้าสิบวันดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งได้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ มักจะลงสมัครในเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่มีได้เป็นฐานคะแนนเสียงของผู้ถูกร้องที่ ๑ แต่เป็นฐานคะแนนเสียงของพรรค ร่วมฝ่ายค้านในอดีตซึ่งมิได้ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยทั้งสิ้นเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตเลือกตั้งเขตนั้นเพียงคนเดียว ประกอบกับการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ จัดการให้สมาชิก ซึ่งส่วนใหญ่ขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกครบเก้าสิบวันตามกฎหมายลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิก

สภาผู้แทนราษฎรดังกล่าว ย่อมเป็นที่เห็นได้ชัดว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ มิได้หวังผลว่าสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ จะให้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นสำคัญ จึงไม่ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ดำเนินการหาคะแนนเสียงอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมและจริงจัง แต่การส่งสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ กลับเป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยตรง โดยทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งเพียงคนเดียวและมีสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแข่งขันประกบอยู่ด้วยนั้น สามารถได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แม้ไม่ได้รับคะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ ทั้งเมื่อเริ่มมีการนำเรื่องที่ พลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ กระทำตามที่วินิจฉัยมาดังกล่าวออกเปิดเผยสู่สาธารณชน ผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เพียงแต่มิได้ดำเนินการใด ๆ ในเรื่องนี้เพื่อสร้างความชัดเจนให้เกิดขึ้นในสังคมว่า ผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้ร่วมรู้เห็นกับการกระทำดังกล่าวของพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ เพราะผู้ถูกร้องที่ ๑ ถือเป็นนิติบุคคลสาธารณะที่ต้องดำเนินกิจการในทางการเมืองตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขโดยสุจริตเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยและประชาชนโดยรวม ซึ่งย่อมถูกตรวจสอบจากประชาชนและสังคมโดยทั่วไปไปแล้ว ผู้ถูกร้องที่ ๑ ยังดำเนินการให้โฆษก รองโฆษก กรรมการบริหารและสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ รวมทั้งพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ เองออกมาปกป้องการกระทำของพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ดังกล่าวอีกด้วย ยิ่งกว่านั้นกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ อีกหลายคนยังออกมาดำเนินการกล่าวหาผู้ที่นำข้อมูลออกมาเปิดเผยว่าเป็นขบวนการใส่ร้ายผู้ถูกร้องที่ ๑ ในขณะที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ กลับยื่นคำชี้แจงต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญในลักษณะที่มีเงื่อนไขว่า การกระทำของพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ เป็นการกระทำในฐานะส่วนตัวไม่เกี่ยวกับผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงมีเหตุผลให้น่าเชื่อว่าพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ กระทำการดังกล่าวโดยความรู้เห็นยินยอมของพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ สำหรับกรณีที่จะพิจารณาว่าการกระทำใดถือเป็นการกระทำของพรรคการเมืองหรือไม่นั้น หากเป็นการดำเนินการโดยสุจริตตามปกติทั่วไปย่อมเป็นเรื่องที่ต้องแสดงออกโดยทางนโยบายของพรรคการเมือง มติของที่ประชุมใหญ่สมาชิกพรรคการเมือง มติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือหัวหน้าพรรคการเมืองซึ่งเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองตามที่กฎหมายบัญญัติ แต่พฤติการณ์ของพลเอก ธรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ตามที่ได้ความดังวินิจฉัยมาดังกล่าวแล้วมิใช่การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง

โดยสุจริตตามปกติทั่วไป แต่ถือได้ว่าเป็นกรณีที่พลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ ในฐานะกรรมการบริหารพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับการจดทะเบียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแล้ว กระทำการใด ๆ ฝ่าฝืนนโยบายพรรคการเมือง หรือข้อบังคับพรรคการเมืองอันอาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญ ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ ซึ่งโดยหลักเมื่อเกิดกรณีเช่นนี้ขึ้นแล้วย่อมต้องถือเป็นหน้าที่ของหัวหน้าพรรค กรรมการบริหารหรือสมาชิกคนอื่น ๆ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่พบเห็นการกระทำได้กล่าว ต้องดำเนินการให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทำการตัดเตือนให้พลเอก ชรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ระวังหรือจัดการแก้ไขการกระทำนั้นเสีย แต่ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ไม่ปรากฏว่ามีการดำเนินการดังกล่าว แต่อย่างใด ข้อเท็จจริงตามที่ได้วินิจฉัยมาดังกล่าวย่อมถือได้ว่าการกระทำของพลเอก ชรรมรักษ์ และนายพงษ์ศักดิ์ เป็นการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๑ ตามคำร้องของอัยการสูงสุดผู้ร้อง พยานหลักฐานของผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่อ้างว่าพลเอก ชรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ มิใช่ผู้มีอำนาจกระทำการแทนผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ดี พลเอก ชรรมรักษ์และนายพงษ์ศักดิ์ ไม่ได้รับการมอบหมายจากพันตำรวจโท ทักษิณ หัวหน้าผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ว่าทางตรง ทางอ้อมให้ดำเนินการดังกล่าวก็ดี หรือผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่ได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าวก็ดี ไม่มีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานหลักฐานของผู้ร้องได้

(๑๑) การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศ โดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรืออาจเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรืออาจเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือขัดต่อกฎหมาย หรือความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามคำร้องของผู้ร้องหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ใช้เงินจำนวนมากให้การสนับสนุนแก่ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ เพื่อว่าจ้างให้ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แข่งขันกับผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่เคยเป็นฐานเสียงของพรรคการเมืองที่เป็นฝ่ายค้านในอดีต ทั้งนี้ เพื่อหลีกเลี่ยงเกณฑ์ที่ต้องได้คะแนนเสียงถึงร้อยละยี่สิบของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่มีผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ

ผู้ถูกร้องที่ ๑ ลงสมัครรับการเลือกตั้งเพียงคนเดียวตามที่กฎหมายกำหนด และเพื่อให้ได้จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครบ ๕๐๐ คน ประกอบกันเป็นสภาผู้แทนราษฎรตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้ ด้วยการสมคบกันแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ไม่มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะขาดคุณสมบัติการเป็นสมาชิกพรรคการเมืองนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาไม่ครบเก้าสิบวันตามรัฐธรรมนูญ ในฐานะข้อมูลนายทะเบียนพรรคการเมืองของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วส่งสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ทั้งที่มีสิทธิและไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามกฎหมายลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแข่งขันกับผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ยังออกหนังสือรับรองหัวหน้าพรรคการเมืองอันเป็นที่ให้สมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อันเป็นการแทรกแซงกระบวนการเลือกตั้งให้ไม่เป็นไปอย่างตรงไปตรงมาโดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามเจตนารมณ์ของการที่จะให้ได้มาซึ่งผู้แทนราษฎรที่ดีมีความรู้ ความสามารถในการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ก่อให้เกิดความเสียหายไม่เพียงแต่กระบวนการจัดการเลือกตั้ง แต่ยังเป็นการทำลายหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย และทำให้รัฐธรรมนูญซึ่งกฎหมายสูงสุดสำหรับใช้ในการปกครองประเทศไร้ความหมาย ขาดความศักดิ์สิทธิ์ เสมือนหนึ่งว่าผู้ถูกร้องทั้งสามอยู่นอกกฎหมายบ้านเมือง ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามจึงถือได้ว่า เป็นการร่วมกันกระทำการเพื่อให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐขัดต่อกฎหมาย ขัดต่อความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน และเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญอีกด้วย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) (๒) (๓) ดังคำร้องของผู้ร้อง

(๑๒) กรณีมีเหตุอันควรยุบผู้ถูกร้องทั้งสามหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้พรรคการเมืองจะเกิดขึ้นโดยการรวมตัวของผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด ซึ่งมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์และไม่มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมีจำนวนตั้งแต่สิบห้าคนขึ้นไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและเพื่อดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น ตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งหมายความว่าในการดำเนินกิจการในทางการเมืองให้เป็นไปตามเจตนารมณ์นั้น สมาชิกพรรคการเมืองทุกคนมีสิทธิและเสียงเท่ากัน แต่พรรคการเมืองในประเทศไทยส่วนใหญ่เกิดขึ้นโดยการรวมตัวกัน โดยอาศัยความนิยมในตัวบุคคลผู้เป็นหัวหน้าพรรคคนเดียวหรือแกนนำสำคัญเพียงไม่กี่คนเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น หากได้มีการกระทำทางการเมืองให้เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและประชาชนอย่างแท้จริงไม่ เมื่อความนิยมในตัวหัวหน้าพรรคการเมืองหรือแกนนำสำคัญเหล่านั้นเสื่อมถอยลงไม่ได้รับความนิยมในหมู่ประชาชน หรือเมื่อหัวหน้าพรรคการเมืองหรือแกนนำสำคัญนั้นลาออกจากพรรค สมาชิกพรรคการเมืองนั้นก็มักจะโยกย้ายไปอยู่ในพรรคการเมืองอื่นที่ได้รับความนิยมาจากประชาชนโดยไม่มีการให้ความสำคัญใด ๆ ต่อสมาชิกอื่น ๆ ของพรรค และพรรคการเมืองนั้นก็จะได้ไม่ได้รับความนิยมจากประชาชนอีกต่อไปจนกระทั่งหมดบทบาททางการเมืองหรือยุบเลิกกันไปในที่สุด ซึ่งปรากฏการณ์เช่นนี้ได้เกิดขึ้นแก่พรรคการเมืองในประเทศไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ดังเช่นพรรคธรรมสังคม พรรคกิจสังคม พรรคพลังธรรม พรรคก้าวหน้า พรรคมวลชน และพรรคประชากรไทย เป็นต้น พรรคการเมืองในประเทศไทยส่วนใหญ่จึงยังไม่มีความเป็นสถาบันทางการเมืองตามอุดมคติและอุดมการณ์ที่มั่นคงในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขอย่างแท้จริง และเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปในประเทศไทยว่า พรรคไทยรักไทยผู้ร้องที่ ๑ ได้รับจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองโดยรวบรวมบรรดาสมาชิกของพรรคการเมืองอื่นที่เป็นอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการคาดหมายว่าจะได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกเข้ามาเป็นสมาชิกของผู้ร้องที่ ๑ เพียงเพื่อให้ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อปี ๒๕๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ซึ่งได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างสูงในขณะนั้นเป็นหัวหน้าพรรคและเป็นผู้สนับสนุนเงินลงทุนรายใหญ่ที่สุดของผู้ร้องที่ ๑ เป็นนายกรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ จึงมีอำนาจตัดสินใจในกิจการทางการเมืองของผู้ร้องที่ ๑ แต่เพียงผู้เดียว ส่วนกรรมการบริหารพรรคอื่น ๆ ก็ได้รับการแต่งตั้งขึ้นเพียงให้ครบถ้วนตามกฎหมายที่กำหนดไว้เท่านั้น หากได้มีสิทธิมีเสียงในพรรคอย่างจริงจังแต่อย่างใดไม่ แม้กระทั่งการจัดบัญชีรายชื่อสมาชิกพรรคเพื่อส่งลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ผ่านมา พันตำรวจโท ทักษิณก็เป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจเองทั้งสิ้น ดังที่นายพงษ์ศักดิ์ รักตพงศ์ไพศาล ซึ่งมีตำแหน่งเป็นถึงรองเลขาธิการผู้ร้องที่ ๑ เบิกความต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า ตนเองเพิ่งทราบว่าไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของผู้ถูกร้องที่ ๑ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป เมื่อวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๔๕ หลังจากที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อไปแล้ว ทั้งการดำเนินกิจการทางการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็มีลักษณะเป็นการรวมตัวกันของกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ที่มีได้มีอุดมการณ์ทางการเมืองร่วมกันอย่างแท้จริง ดังจะเห็นได้จากการที่ต่อมาเมื่อความนิยมในตัวพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องที่ ๑ เริ่มเสื่อมถอยลง จนเกิดเหตุการณ์ชุมนุมต่อต้านเรียกเรื่องกดดันให้พันตำรวจโท ทักษิณ ในฐานะนายกรัฐมนตรี ลาออกจากตำแหน่งจนกระทั่งพันตำรวจโท ทักษิณ ต้องประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร กรรมการบริหาร และสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็เริ่มทยอยกันลาออกจากการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ และสุดท้ายเมื่อคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขยึดอำนาจการปกครองประเทศ ในวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ ประกอบกับการที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ถูกขู่กล่าวหาของ อัยการสูงสุดผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบผู้ถูกร้องที่ ๑ กรรมการบริหารผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ยังทยอยกันลาออกจากการเป็นสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ เป็นจำนวนมาก รวมทั้งพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ก็ลาออกไปด้วย โดยมีได้มีผู้ใดให้ความสำคัญต่อการเป็นพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ หรือต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ของพรรคที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ อ้างว่ามีจำนวนถึง ๑๔ ล้านคนแต่อย่างใด ทั้งเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่กรรมการบริหารพรรคบางส่วนจัดให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ กระทำการอันฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๖ (๑) (๓) ตามที่ได้ความดังกล่าว และมีผู้เข้ามาเปิดเผยตีแผ่ผ่านสื่อมวลชนจนเป็นที่รับรู้กันทั่วไปในสังคมจนนำไปสู่การร้องเรียนต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองและอัยการสูงสุดในเรื่องนี้ นอกจากจะไม่มีกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องที่ ๑ คนอื่น ๆ รวมทั้งพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกมาดำเนินการใด ๆ เพื่อสร้างความชัดเจนให้เกิดขึ้นในเรื่องนี้แล้ว ยังกลับออกมาช่วยกันปกป้องและปกปิดการกระทำดังกล่าวพร้อมกับให้กรรมการบริหารและสมาชิกของผู้ถูกร้องที่ ๑ ออกมาร้องเรียนกล่าวหาผู้ที่นำข้อมูลมาเปิดเผยอีกด้วย ซึ่งลักษณะเช่นนี้ย่อมไม่ใช่วิถีที่พึงกระทำตามเจตนารมณ์ทางการเมืองและแนวทางของพรรคการเมืองที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตยเพื่อประชาชนอันนำไปสู่ความเป็นสถาบันทางการเมืองแต่อย่างใด พฤติการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกร้องที่ ๑ ย่อมแสดงให้เห็นได้ชัดเจนว่า การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องที่ ๑ มิได้เกิดขึ้นจากเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนและอุดมการณ์ในทางประชาธิปไตยโดยแท้จริง แต่เป็นเพียงการรวมตัวกันของกลุ่มการเมืองเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ

และผลประโยชน์ในทางการเมืองเท่านั้น มิได้มุ่งประสงค์ที่จะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองเพื่อประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนเป็นหลักแต่อย่างใด จึงมีลักษณะไม่แตกต่างจากพรรคการเมืองส่วนใหญ่ของประเทศไทยดังที่กล่าวมา ผู้ถูกร้องที่ ๑ จึงยังไม่มีสถานะของความเป็นสถาบันการเมืองตามวิถีทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ เมื่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกับผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ สมคบกันกระทำการเพื่อให้ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐ ขัดต่อกฎหมาย ความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน รวมทั้งการกระทำของผู้ถูกร้องที่ ๒ และที่ ๓ ยังเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ ในขณะที่ประเทศชาติกำลังอยู่ในสภาวะที่สับสนวุ่นวาย มีการชุมนุมประท้วงเรียกร้องของประชาชนจนเกิดความแตกแยกในสังคมลุกลามไปทั่วทั้งประเทศเช่นนี้ แสดงว่าผู้ถูกร้องทั้งสามมิได้ใส่ใจความเป็นไปของบ้านเมืองว่าจะเกิดความเสียหายใหญ่หลวงอย่างไร มุ่งประสงค์เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศของพวกเขาเท่านั้น และกระทำการไปโดยไม่คำนึงว่าการได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศนั้นจะถูกต้องชอบธรรมหรือไม่ อันเป็นการทำลายระบอบการปกครองและเป็นอุปสรรคขัดขวางพัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศไทยอย่างร้ายแรง ลักษณะการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสามถือเป็นเรื่องรุนแรงจนเป็นสาเหตุให้ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องขอให้ยุบผู้ถูกร้องทั้งสามตามมาตรา ๖๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น อาศัยเหตุผลตามที่ได้อธิบายมาดังกล่าว จึงเห็นสมควรมีคำสั่งให้ยุบพรรคไทยรักไทย พรรคพัฒนาชาติไทย และพรรคแผ่นดินไทย ผู้ถูกร้องทั้งสามตามคำร้องของผู้ร้อง

(๑๓) ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ มีผลใช้บังคับเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหารผู้ถูกร้องทั้งสามหรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า สิทธิเลือกตั้งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานอันสำคัญยิ่งของปวงชนชาวไทย และเป็นสิทธิที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เกือบทุกฉบับได้รับรองไว้จนเป็นประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งถือเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ

ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันก็ยังไม่ให้การรับรองคุ้มครองไว้ในมาตรา ๓ ด้วย การจำกัดตัดสิทธิขั้นพื้นฐานของ
ปวงชนชาวไทยดังกล่าวจึงกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยเฉพาะ
และโดยปกติกฎหมายจะมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศหรือถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนทราบข้อความของกฎหมายล่วงหน้า แต่ถ้าผู้มีอำนาจในการตรากฎหมาย
ประสงค์จะให้กฎหมายนั้นมีผลใช้บังคับย้อนหลังได้ก็ต้องกำหนดไว้ในกฎหมายนั้นให้ชัดเจน
ส่วนกรณีกฎหมายมิได้กำหนดวันบังคับใช้ไว้ดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมที่ว่า
กฎหมายไม่มีผลใช้ย้อนหลัง ซึ่งหมายความว่ากฎหมายฉบับนั้นจะใช้บังคับแก่กรณีที่เกิดขึ้นในอนาคต
นับแต่วันที่ประกาศใช้กฎหมายเป็นต้นไปเท่านั้น และกฎหมายนั้นจะไม่ใช้บังคับแก่การกระทำหรือ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหน้าวันที่กฎหมายใช้บังคับ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายนั้นมีผลย้อนหลังเป็นคุณ
เท่านั้น การที่คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ออกประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๒๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ ว่า “ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญ
หรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใด เพราะเหตุกระทำผิดห้าม
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
ของกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่คำสั่งให้ยุบพรรคการเมือง” นั้น
ถือเป็นกฎหมายที่จำกัดตัดสิทธิขั้นพื้นฐานของปวงชนชาวไทยตามประเพณีการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขดังกล่าว จึงเป็นกฎหมายที่เป็นผลร้ายต่อผู้ที่จะต้อง
เสียสิทธิเลือกตั้ง ทั้งตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ก็มีได้ระบุว่า ให้ใช้บังคับเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของกรรมการบริหาร
พรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอื่นที่ทำหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบ ซึ่งได้
กระทำการดังกล่าวตั้งแต่วันที่ใด จึงต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรมที่ว่า “กฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง”
ดังนั้นเมื่อการกระทำที่ผู้ร้องทั้งสามอันเป็นเหตุให้ต้องยุบผู้ถูกร้องทั้งสามตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เกิดขึ้นก่อนประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ มีผลบังคับใช้ จึงไม่อาจเพิกถอนสิทธิ
เลือกตั้งของกรรมการบริหารผู้ถูกร้องทั้งสามตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๒๗ ข้อ ๓ ได้

ดังเหตุผลทั้งหมดที่ได้วินิจฉัยมาข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ให้มีคำสั่งยุบพรรคไทยรักไทย
ผู้ถูกร้องที่ ๑ พรรคพัฒนาชาติไทยผู้ถูกร้องที่ ๒ และพรรคแผ่นดินไทยผู้ถูกร้องที่ ๓ ส่วนคำขอให้
เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งกรรมการบริหารของผู้ถูกร้องทั้งสาม เป็นเวลา ๕ ปี ให้ยก

นายกิตติศักดิ์ กิติคุณไพโรจน์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ